

BUDAPESTI NAPLÓ

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Jósef-körút 18.

Főszerkesztő: **VÉZSI JÓZSEF.**
Felelős szerkesztő: **BRAUN SÁNDOR.**
Kiadja: **SZERKESZTŐSÉG.**

Egész évre 28 k., (14), 1/2 évre 14 k., (7), 1/4 évre 7 k., (3.50), egy hónapra 2 k. 40 fillér, (1.20 frt).
Egyes szám Budapesten 8, vidéken 10 fillér.

Hát az osztrákok?

Budapest, február 13.

- (s.) — Menjetek Berlinbe!
— Menjetek Moszkvába!
— Te muszka!
— Te német!

Ilyenképpen csufolódnak egymással a bécsi birodalmi tanács urai. Az egyiknek német a német, a másiknak cseh a cseh, sőt olykor muszka is; szidják a lengyelt, a rusznyákok, s a hazaárulás a legkisebb bűn, amelyet egymásnak a szemébe vágnak. És ha nem is sok, valamennyi igazság van itt is, ott is. Ami másképpen azt teszi, hogy egészen egyiknek sincs igaza. Igazság mégis az, hogy abban az elegy-belegy parlamentben látunk németeket, látunk cseheket, de nem látunk osztrák hazafiakat. Az egyik a német nyelv jogát védi, a másik a cseh államjogot; de az osztrák állameszméért egyiket sem látjuk sorompóba lépni.

A csehek közül ma *Stranszki* azt vetette *Schönerer*nek a szemére, hogy *Berlin* felé gravitálnak. Emezek azzal vágtak vissza, hogy a csehek meg *Moszkvába* zárandokolnak. Ez igaz is. De a hazaárulás vádját mindegyik visszautasítja. Ám a *los von Rom* mozgalomnak nincs-e olt a háttérben a nagy német protestáns állam felé való húzódozás? És a cseheknek nem volna-e mindegy, hogy kinek tegyék a fejére *Szent Vencel* koronáját? Az egyik német államot akar mindenáron, a másik koronázott cseh királyt mindenáron. Még Ausztria egységének árán is. Persze ez a programjukban nincs benne egyiküknek sem. De egész politikai viselkedésük erre vall. A nemzeti, vagy helyesebben faji eszmének mindegyikük teljesen alárendeli az osztrák állameszmét. Az egyik csak német, a másik csak szláv. Hol vannak hát az osztrákok? Hol vannak védői az egység-

ges, az alkotmányos, az erős, az osztrák Ausztriának?

Ott ülnek a birodalmi tanácsban ők is, de magukkal jöthetetlenül. Az akciót egészen a tulzó elemek vették át, csak ezeket halljuk, csak ezeket látjuk, ezek intézik Ausztria sorsát zsarnoki hatalommal. Az új parlamentben még inkább övék a tér, mint szerencsétlen emlékeztető elődjében. A német radikálisok, akik négyen voltak és négyen tudták terrorizálni nemcsak a többi német pártot, hanem az egész parlamentet, most huszonegyre szaporodtak; a másik részen meg az ifjucsekeket tulszárnyalták a cseh radikálisok. Valóságos komikus, hogy a tavalyi nagy obstrukciós szcénák rendezői immár a *mérsékelt*bb iránylatot képviselik a csehek padjaiban. Hogyan lehet tehát reményelni, hogy ez a parlament jobb lesz az elődjénél és az a munkavágy, amely *Koerber* tegnapi rokonszenves munka-programjának nyomában mutatkozott, csakugyan eredményes munkára fog válni? A vezető elemek azt vallják, hogy dolgozni akarnak. De vezetnek-e ezek a vezetők? És ha a nagy munkakedv mindjárt ma, az első napon gyenge volt arra, hogy visszazoritssa a nemzetiségi gyűlölködés vad kitérését, mennyi bizalmunk lehet benne a jövőre nézve? Hiszen a múlt parlamentben négy ember elegendő volt arra, hogy megakaszson minden munkát, éskorcsmát, meg cirkuszi csináljon a törvényhozás terméből. És most a négy ember helyett harmincnél is többen vannak, akiknek a botránycsinálás a kenyerük. A német botrányhősök mellé sorakoznak a *legifjabb* csehek. *Wolf* ur és *Klofac* ur megtestesítik immár a *munkamegosztás* elvét.

Ilyen körülmények között igazán aggódva várjuk, hogy mikor választják már meg a kvótabizottságot és a delegációt? Még nincs elegendő okunk félni, hogy nem választják

meg, de már elegendő biztosítékunk sincs rá, hogy megválasztják. Nagyon szeretnők pedig már, ha tul volnának rajta. Ha van delegáció és van kvóta-bizottság, akkor van ismét egy kis respirium a közösügyek számára. Másfél évig akkor meg is ehetik egymást *Wolfék* és *Klofacék*, küldhetik egymást Moszkvába és Berlinbe *Stranszki* és *Schönerer*, minket az egész dolog nem fog érdekelni. Csak a felől szeretnénk bizonyosságot, hogy a Magyarországgal való ügyek alkotmányos intézése nem fog fennakadást szenvedni és ha ez a bizonyosság megvan, akkor tőlünk bátran marakodhatnak tovább.

Ausztria egész válsága bennünket csak annyiban érdekel, amennyiben a dualizmust érinti és a mi alkotmányosságunkat. Ha a dualizmus mostani szerveinek alkotmányos funkciója egy időre biztosítva van, akkor semmi okunk sincs törődni a szomszédban dühögő zürzavarral. Akármilyen történék is azután odaát, mi hideg nyugalommal szemlélhetjük az eseményeket. A mi alkotmányunk épsége nem lehet kérdéses, nem lehet függő azoktól az eshetőségektől, amelyek az osztrák parlamentarizmust fenyegetik. Ausztria bomlása minket legföljebb erősíthet, de gyengíteni nem fog semmiesetre. Mostani aggodalmunk is csak éppen annyi, amennyit az okozhat, ha valamelyes zökkenéstől félünk. Szívesebben látjuk simán menni a dolgokat a maguk eddigi kerékvágásában; szívesebben nem figyelünk Bécs felé, mivelhogy egyelőre elég a magunk baja. Megijedni nem fogunk semmitől. Hanem azért mégis nagyon szeretnők már, ha tul lenne a birodalmi tanács a delegáció és a kvóta-küldöttség megválasztásán. Ez mindenesetre jelentene annyit, hogy az osztrák parlamentben ülő németek, csehek, szlovének, rusznyákok, olaszok és oláhok egy pillanatra megérezték megint osztrák voltukat is.

T Á R C A.

Milán.

— A Budapesti Napló eredeti tárcája. —
Irtá: **Braun Sándor.**

Egy élelmes amerikai eirkuszigazgató muzeumának csodájára járnak most a bécsiek. Kérem az eleven *Bailey*, aki a halott *Barnum* hirnevéből él, menjen el Milán király szállására és sorozza be, ha drága pénzen is, furcsaságainak kincsei közé a *Johannessgasse* 16-ik számú ház mesterét, aki utolsónak nyitott kaput az ah! oly későn hazajáró vándor királynak. A mulatós Milán gondoskodott róla, hogy a halottas ágyához siető barátok és kíváncsiak a lépesóház alján még lassan egy darabot e furcsa élet szeszélyes tréfáiból, amikor egy törpe, jobbra fordult ábrázatu, csupaláb, buta szemű, hebegő és ittas alak jelenti a kérdézősködőknek:

— Ja, der König ist g'sturben!

Az élet sok mindent megadott Milán királynak, még többet megtagadott tőle. De amivel egész bizonyosan adósa maradt: az egy portás. Jó kövér és tekintélyes. Tul vagyunk a klaszszikus, nehéz időközön, amikor Oktáviusz Cézár a vihart szölitotta, hogy az jelentse neki nagy elensége, Antonius halálát. De mégis egy félkegyelmű, hűdött házimester: ez nem szép az időtől.

Szivdobogás nélkül léphetett be mindenki az élő Milán királyhoz. Bécsi szállásának bejáráján nem volt semmi, ami a fejedelmi pompa látásán elfogódottságot ojtott volna a polgárlélekbe. Egyszerű, alig tiszta lépesóház, hanyag szőnyegtakaróval és a legénylakások keresett tartozéka: külön bejárás a lépesóházból. Az előszoba sokat ígér: a király, a hadvezér és a vadász gyűjtökevedo pazarszép fegyvertárát hordott ide össze. Maga a lakás azután mindez ígéretekben nem vált be semmit. Előkelő, meleg legényfészek. Mondják, tele van rakva műkinesekkel. Lehet. De én nem láttam őket. Kinek a könnyes szeméből is eshetnék látó sugár ily léha híváságokra, amikor a halott király odaparancsolja ágyára lelkünk minden képességét.

Nem tudom, kinek kedves a környezet, amikor azt hirdeti, hogy a szegény királyi area meg sem változott. A vére, a fia nem sokat törődik vele. Az igazság pedig az, hogy abban a borzasztó csatában, melyben a halál lett a győztes, a küzdés Milánt irtóztatón elváltoztatta. Egy galambösz generális zokog mellette, fájdalommal sir testvére, barátja, gróf *Zichy Jenő*, künn az előszobában egy elrongyolt könyvbe cikornyás és affektált irásokkal öröklítik meg neveiket kegyelmes és méltóságos résztvevők, dilettáns halottképek. Már kikapadt a tinta ormótlan tartójából, annyian jöttek. Miért nem akad már valaki, aki összeállítja a nagy halottakon sajnálkozók nemzetközi listáját. Miért fárasztani a nagy urakat havas, nyirkos időben. E rongyos könyv is, melybe

Milánnak és sajátmaguknak kétségtelen tiszteltői beírják utolsó üdvözlésüket, valami különös hangulattal kapja meg az embert. Azt a névsort, amelyen a beteg Milán látogatói jelentették irásukkal érdeklődésüket, a halottat tisztelő nevektől egy üres lap választja el. És a két névsor közé esik a Milán élete. Vagy a halála. Már oly mindegy. Az inasnak is mindegy. Talán van beljebb egy vérbeli, szerb legény, aki sir. De az a kis osztrák, aki az előszobában szorgoskodik, közömbösen mondja az akkurátus svéd követnek, aki nem szeretné, ha az örökkévalóságnak szánt vonásai elmosódnának:

— Bitte, is' gar net nöthig. Man hat das Löschpapier verworfen!

A svéd követnek még fontosabb dolga is akad. Szinte kínos lelkiismeretességgel inti *Konstantinovic* ezredest, el ne temessék Milánt, amíg ő meg nem huzatja a stockholmi nagyharangot. Így követeli a *Szent Olaf*-rend statútuma. A halott már ugys ráér. De az élőknek örködniök kell a szabályok épségén.

Válóban szerencse, hogy az államoknak vannak a külföldön követeik.

Kijövök a halottas szobából, amelynek esendősségébe egyszer-egyszer zavarosan esendült bele a szomszédból tányérok és poharak csengése. Vidám és tarka társaságok jól ismerhették e finom porcellánt, e kristályos üvegeket. Az inas ebédre terített. Hat óra volt. Az asztalfőn megállott mereven: no ez fölösleges. Hol hiányzott Milán először,

ORSZÁGGYÜLÉS.

Budapest, február 13.

A földművelési vitánál, melyből különben kevés maradt már holnapra, érdekesebb volt ma az a kis epizód, mely az előterjesztések során játszódott le. Ekkor jelentette ugyanis a t. Háznak *Psik Lajos*, az állandó igazoló bizottság elnöke, hogy *Zák István* megbízó levele rendben van, de a *Bedőházy János marosvásárhelyi mandátuma nagyon is fogalékos*. Még az is hiányzik belőle, hogy a választási elnök *Bedőházyt* megválasztott képviselőnek jelentette volna ki. A bizottság szerint tehát a hiányos megbízó levelet a bíráló bizottsághoz kell utasítani. Már most ezt ugyan senki sem kifogásolhatta, de *Kossuth Ferenc* annyit konstatálni kívánt a furcsa esetről, hogy a marosvásárhelyi választás elnöke némileg képtelen volt arra a helyre, melyre állították. *Kubik Béla* pedig, aki *Bedőháznak* egyik bizalmi embere volt, még azzal töltötte meg *Kossuth* ítéletét, hogy az elnök csak írásban vétett, mert szóval kétszer is kijelentette, hogy *Bedőházy Jánost* tiz szótöbbséggel megválasztották képviselőnek. Ezt az adatot már a bíráló bizottság figyelmébe ajánlotta.

Az elnök aztán sorshuzás útján a kilencedik bíráló bizottsághoz utasította a híres mandátumot.

Maga a földművelési vita ma gyorsan haladt előre. Miután *Darányi Ignác* általános helyeslések közben megfelelt a felszólalása óta hallott beszédre, az ugynevezett általános vita befejeződött. A részleteknél előbb *Major Ferenc* kért több támogatást a hitelszövetkezeteknek és a pince-szövetkezeteknek, majd *Pap Samu* kérte az erdő-kinestári orvosi helyzetének méltányos javítását, *Győrffy Gyula* pedig figyelemmel hallgatott beszédében, hogy a szabadlegelőket engedjék át a kisbirtokosoknak. A miniszter mindenre tudott megnyugtató választást szolgáltatni, csak éppen *Páder Rezsőt* nem elégítette ki, aki később a ruthén akció kapcsán nagyon panaszkodott, hogy az Egan ur könyvét nem osztogatják ingyen, talán jutalomkönyvekkül az iskolákban. Neki *Darányi* egyenesen megmondta, hogy az Egan ur könyvét azért nem hajlandó terjeszteni, mert *sok van benne olyan, amit a miniszter nem helyesel*.

Még *Mandel Pál* sürgette a vízipítés tételénél a *Muraköz*, *Komlóssy Ferenc* pedig a Morava szabályozását s aztán a vita folytatása holnapra maradt. De holnap minden valószínűség szerint belefoghat a t. Ház a kultuszterce tárgyalásába is.

A képviselőház ülése február 13-án.

— Kezdeté délelőtt 10 órakor. —

Elnök: *Tallán Béla*.

A kormány részéről jelen vannak: *Szék Kálmán* miniszterelnök, *Darányi Ignác*, *Legedus Sándor*, *Wlassics Gyula*.

Psik Lajos előadó: Jelenti, hogy az állandó igazoló-bizottság *Bedőházy Jánosnak* marosvásárhelyi mandátumát kiigazolja.

Kossuth Ferenc: T. Ház! Egy igen rövid megjegyzést akarok tenni. Midőn arról a véres választásról e Házban szó volt, többen megjegyezték, hogy a választási elnök mennyire teljesen képtelen egyén olyan helynek betöltésére, amelyre őt kijelölték. Most a t. előadó ur előterjesztése ezen állításunkat a legényesebben bebizonyította. (Ugy van! Ugy van! A szélsőbaloldal.) Most csak ugyan reményemnek és óhajomnak adok kifejezést, hogy az a bizottság, amely hivatva lesz bírálni, végezze ezen tisztét a lehető leg-rövidebb idő alatt, mert az mégis lehetetlen, hogy egy képviselő, aki teljesen szabályszerűen lett megválasztva, a választási elnök totális képtelensége következtében mandátumának teljes gyakorlatásától sokáig meg legyen fosztva. (Ugy van! Ugy van! A szélsőbaloldalon.)

Kubik Béla: T. Ház! En ott a választás színelőjén, mielőtt még lezáratt volna a szavazás jegyzőkönyve, megkértem az illető jegyző urat, hogy olvassák fel azt a jegyzőkönyvet azon célből, hogy lássam és ismerem, hogy az a feljegyzésre vonatkozólag mit tartalmaz. Fel is olvasták és teljesen korrekten találtam azt abban a tekintetben, amint az eljött. A jegyzőkönyv akkor odáig volt már leírva, hogy a szavazatok a következőképpen estek, azaz ennyi szavazatot kapott az egyik s ennyi szavazatot a másik jelölt. Ezután a tény után zárattam le a szavazás és az elnök ott a helyszínen azonnal kijelentette, hogy *Bedőházy János* választott meg tiz szavazattöbbséggel és országgyűlési képviselőnek jelentette ki. Ez akakommal ki is ment a szavazatra és ugyanezt ott is kihirdette.

Ezt tartottam szükségesnek a tényállás konstatálása végett kijelenteni.

Elnök: Sorshuzás útján a kilencedik bíráló bizottsághoz utasítja *Bedőházy János* mandátumát.

A földművelési költségvetés.

Darányi Ignác földművelésügyi miniszter: Major Ferencnek azt válaszolja, hogy az országos központi hitelszövetkezet az irányában támasztott igényeknek teljesen megfelel, mert az országos hitelszövetkezetekhez most már ezer szövetkezet tartozik, ami az idő rövidségét tekintve, amely rendelkezésre állott, mindenesetre nem kicsinylendő szám.

Ami a szőlőültetvény- és szőlőtelepek kérdéséről 1899-ben e telepek kiterjedése 1148 katasztrális holdat, az ojtványiskolák pedig 612 katasztrális holdat tett, a szőlőültetvény- és vesszőforgalom pedig a következő volt: amerikai vesszőkből 18.018.000 európai vesszőkből 6.355.000, szőlőültetvényből 1.026.000. Ami pedig az ingyen és kedvezményes áron való kiosztásról illeti, ugyanazon évben amerikai fajtaú szőlővesszőt ily módon 1.627.000 ojtványt 332.377 és európai vesszőt 922.000 darabot osztott ki. Az ilyen ingyenes kiosztásnál mindig nagy fenntartással és nagy óvatossággal kell eljárni, mert volt abban valami igazság, amit egyik képviselőtársunk hozott fel, hogy a magyar emberben nem egy vidéken megvan az a tulajdonság, hogy amibe egyszer ingyen jutott, azt eléggé nem becsüli meg, úgy, hogy majdnem he-

lyesebb a legtöbb esetben kedvezményes áron adni, mint ingyen.

Megemlékezik a román szőlőbehozatalról is. A dolog úgy áll, hogy általában a szőlő 100 korona, de Románia átléve egy kedvezményt, amely szerint ötökös taladékokban négy korona vámmal hozhat be étekezésre való szőlőt. Leginkább Brassó, Csik- és Háromszék megyékbe szokták az ilyen szőlőt szállítani és a szállítással leginkább székely fuvarosok foglalkoznak. Ha dimenzióit vesszük, akkor távolról sem oly nagy az, mint némelyek gondolták. Pl. 1899-ben 2871 mm. volt; igaz, hogy a következő évben, t. i. 1900-ban 7212 mm-ra emelkedett, ez önmagában figyelemreméltó szám és minden esetre arra kényszerít bennünket, hogy ezt a kérdést nagy gondalattal kezeljük. Ha azonban az országnak egész szőlőtermését vesszük, amely körülbelül 3 millió mm. körül van, akkor ez valami nagy számot nem jelenthet, úgy, hogy a felmerült aggályok mindenestre túlzottak voltak.

Rohozgy Gedeon említette, hogy mennyire kívánatos volna, hogy szőlőket és gyümölcsöket Németországba exportálhassunk és jelezte, hogy gazdáinkból szövetkezetet készülni alakulni, mely ez exportot előmozdítja. Ha a gazdákból magukból ilyen szövetkezet alakul, amely ezen szőlő- és gyümölcs-export fejlesztését célozza, azt a szövetkezetet, hogyha az egészséges alapon alakul, nemcsak erkölcsi, hanem anyagi támogatásban is hajlandó részesíteni. (Elnök helyeslés.)

Horváth Adámknak azt feleli a miniszter, hogy Keeskemétnen nem volt pinceszőlő. Miután azonban előterjesztést tett a törvényhozásnak, jövőre a helyzet kedvezőbb lesz és a borkezelésben, de különösen a homoki borkezelésben, ott is példát adhatunk. (Elnök helyeslés.) Az olasz borvámokat illetőleg kijelenti, hogy fennálló szerződésről, nemzetközi gyakorlati szerinti nem szokás nyilatkozni; de elég lesz annyit mondanunk, hogy a kormány teljesen átérzi a szőlőgazdák nehéz helyzetét és e kérdést azok közé sorolja, amelyeket a legnagyobb figyelemmel és a legnagyobb gondalattal kell kísérni. (Helyeslés.) A borhamisítások üldözése fokozódó erővel folyik; (Elnök helyeslés.) azt azonban mindenki méltányosnak és igazságosnak tartja, hogy a míg bírói ítélet nincs, addig senki meg ne bélyegessék. (Elnök helyeslés.) És ezért, ha a közigazgatási közegek minél nagyobb csendben végzik a vizsgálatot, annál helyesebben járnak el. (Helyeslés.) Különben, hogy e részben konkrét számokkal is szolgáljon annyit mondhat, hogy a míg például 1897-ben 71 félek bora vizsgálatot meg, addig 1898-ban már 305 s 1899-ben 910 volt e szám. Ha pedig azt kérdezzük, hogy hány esetet kifogásolt, akkor a felelet az, hogy 1897-ben 44, 1898-ban 164, 1899-ben pedig 370. Az 1899-iki évben magában több bormintát vizsgáltak meg a borvizsgáló szakbizottságok, mint az előbbi 5 évben összesen.

Bessenyei Ferencnek válaszolva, felhívja a miniszter, hogy a temes-bérvágyúli vizsabayozási tésület ügyét az 1897: XXI. t. cikk szabályozta és pedig akképpen, hogy annak dacára, hogy újabb bejelentésre 2,178.000 forintot nyert a társulat, a kivételeket egy krajcárral sem kellett emelni. Ez tehát mindenesetre megfelelő és kielégítő financiai művelet volt. Különben a munkálatok közül már befejeztetett a Temes mindkét parti töltésének emelése 720.000 forinttal, az alibüri vizsabayozásának mederrendezése és töltésemelése pedig 229.000 forinttal már folyamatban van.

Bessenyei utalt arra is, hogy Budapest közelében még mennyi homokos és mocsaras terület van, amely nincsen kihasználva és utalt más országok, más nagyvárosok példájára, ahol a főváros vidéke

másfél órával a halála után: az asztalfőn. Már csak ilyen az élet. Csinál mindenrendű szimbolumokat. Es instrumentum gyanánt kiválaszt egy révedező inst. És a különbség is az uralkodó és a trónjavesztett királyok közt micsoda vajjon? Az uralkodóknak vannak szolgálók, a számkivetetteknek csak inasok.

Es egy magasabbrendű engedelmeskedőnek parancsára az inasok lakat alá zárták az elköltözött és oly gyakran költözködött Milán irásait. A világtörténelmi titkok és az intim rejtelmek immár elvonódtak a tolakodó kíváncsiság elől. De egy irás megmaradt. Valami sojtelm jármában rögzítette meg Milán utolsó akaratját, amikor az arca pirosságából még kikacagott az életkedv. Ez utolsó akarat üzenet volt nemes öreg királyunknak:

— Még haló poraimban sem akarok Szerbiába visszatérni!

Nos Napoleon, sok más egyéb közt ebben sem hasonlított Milán Onhoz. (Konfidenciának nézem, ha valaki koronás főköt tegezni mérszel.) Közös sorsuk volt a számkivétel. De amint nem egy uton jutottak a nemzeti hála ez örökzöld pálmájához, szintugy nem közös az ut sem, amelyen megtérnek belőle.

A krusedoli kolostor csendességében akar pihenni Milán egy mozzalmas, lármas, zaklatott élet után. A krusedoli kolostorban, amelynek falára három kaput vertek a karlócai békekötés idején, hogy a három tárgyaló fél, a török, a

szerb és az osztrák egyenrangú gyanánt egyszerre léphessen be. Bizony, az ostobaság nem mai keletű. Belgrádban, ahonnan az élő Milánt kegyetlen, irgalmatlan kidobták, nagyban készülnek a halott Milán fogadására. Egész bizonyosan azért, mert jól tudják, a halott nem kíván nekik alkalmatlankodni. Mi ez? Talán egy raffinált világpolgár finom ironiája, aki ezzel a leckével nem maradhatott országának adósa? Nem! Komoly, mélyes és engesztelhetetlen keserűség szültette e végső rendelkezés. És fájdalmas rezignálása az atyának is. A fiu kikergette Szerbiából élő atyját, az első szerb királyt és az atya kiközösíti holttestemét haládatlan nemzete köréből. Ez királyi cselekedet volt. És Milán, aki jártában, keltében, viselkedésében, cselekedeteiben majdnem hogy hivatásának nézte a koronás fantom lejárását, utolsó akaratával megint a trón legfelsőbb lépcsőjére hágtott és egyetlen mondattal úgy tudta megpecsételni a saját sorsát, hogy rásütötte országára a hűtelenség és haládatlanság történelmi bélyegét.

Hogy legutóljára Budapesten járt, egy operett-színház egyik páholyának sötét háttéréből nézte az angol mókát. Száműzött királyoknak az jelenti az inkognitót, hogy hátrahúzódnak egy páholyban. Botjára támasztott állal unottan nézte, hallgatta a komédiát. Egyszerre felkacagott hangosan. A színész, aki a nyim-nyám, hülye khinai császárt ábrázolta, odaszól a környezetének:

— Csodálatos, hogy mihelyt nem ülök a trónusomon, kutyába se vesznek.

— Igaz, gondolta Milán. Színész ur, ön nem

böhöz és a császár, akit játszik, nem ostoba hanem filozófus.

Es kacagott, kacagott. Aztán élt, mulatott tovább. Életében az asszonyok roppant szerepet vittek. Megváltói voltak és elvesztői. Szerette őket, szeretettel magát velük, talán szeretteük, mert nem volt megfagyott király, hanem forró véru ember. Kalandjai, kiruccanásai, érzésvilágának rejtelmes hajlandóságai, feltűnő és fáradhatatlan érzékisége, rendetlen és változó rokonszenvei a közki-váncsiság felszínén tartották sok olyan ponton, amely nem királyok nyilvános életébe való. Ki tehet róla? Maga a kíváncsiság, amely túrelmetlen azokkal szemközt, akik kielégülésének hálás témái. De sem hitve, sem az a nagy sor asszony, aki az életébe tartósan, vagy mulán belejátszott, nem nyult, nem markolt bele a lelkébe, a sorsába, az egész valóságába úgy, mint az a egy, aki fia szívének és országá népének királyasszonya lett. Draga Masin vitte végbe a csodát, hogy elrabolta atyjától a fiát, a szerb nép első királyától nemzetét, megfogatta a világ rendjét, végiggázolt a vérség törvényein gonoszság nélkül, cselvetés nélkül, büntársak nélkül, hatalmas miniszterekkel való szövetség nélkül, mindeneknek, az atyának, országának, az egész világnak ellenére, egyedülvaló, pusztá szerelemmel, e szerelemnek ijesztő erejével.

Szeretném most már ismerni. Látni szeretném, ki az az asszony, milyen az az asszony, aki két királynál, sok királynál hatalmasabb.

bármily termékenyen legyen is, rendszerint magasabb kultúrának vetetik alá. Ami különösen a turjánokat és vad vizeket illeti, arra vonatkozólag a Duna és Tisza között, levő vadvizek levezetésére megcsinálták a kormány a tervekét, sőt egy füzetet is adott ki. Már most az érdekelteknek a dolga, hogy összeálljanak, megalakuljanak s ezen terv kivételét elhatározzák. Mert utóbbra is a kormány nem csinálhat mindent. (Élénk helyeslés.) De talán nem is volna helyes, hogy a kormány az ilyen munkálatokat és az azokkal járó költségeket is az érdekeltektől oktroálja.

Ami Magyar-Kossa Géza ajánlott, hogy tudniillik huszpároló-készülékek állítsanak fel erre vonatkozólag épp e napokban vette Budapest székes főváros közönségének szabályrendeletét egy ilyen huszpároló-készülék felállítására nézve, amelynek az a célja, hogy a beteg állapot huszt is sterilizálva használható legyen. (Élénk helyeslés.) De nem kerülte el a figyelmét az elhullott állat húsá feldolgozásának kérdése sem, amit természetünk intézkedésekkel lehet elérni és Budapest e részben is példát akar nyújtani az ország többi városainak. (Helyeslés.)

A gyapjú értékesítésével kapcsolatban a katonai postó beszerzésével azt feleli a miniszter, hogy a közös hadügyminisztert felkérte, hogy egy megbízottját a gyapjú-aukcióra küldje ki a végből, hogy a helyszínen a gyapjú minőségéről, a gyapjú áráról és mennyiségéről magának meggyőződést szerezzen. (Helyeslés.) Az a kiküldött le is érkezett és a gyapjú-minőség-átvitel szakszerű vezetőjének utmutatása mellett meggyőződött arról, hogy a magyar gyapjú egy minőség, valamint az tekintetben teljesen megfelel a katonai postóra való felhasználás céljainak. (Élénk helyeslés.) De egyebet is tettnék, a kereskedelemügyi miniszterrel abban állapodunk meg, hogy ezentúl a gyapjú-aukciók oly időben tartassanak, amikor már tudva van, hogy a katonaságnak milyen és mennyi postóra van szüksége. (Élénk helyeslés.)

Foglalkozik azután a miniszter a magyar buza sikértartalmára vonatkozólag jelhozott meggyőződésekkel. A napokban járt nála e kísérletek vezetője és a meghatározottabban kijelentette, hogy a magyar buza és liszt a legelső külföldi minőségű terményekkel legálább is egy sorban áll. Igaz, hogy 1897-1898. és 1899-ben a magyarországi időjárás a buza sikértartalmára nézve nem volt kedvező. De már például az 1900. évi magyar buzával tett kísérletek, amelyek most folytatásban vannak, sokkal kedvezőbb eredményt mutatnak. Nekünk első sorban a jó minőségre kell törekednünk; nem annyira a kvantitásnak, mint a buza kvalitásának emelése és fokozására és akkor bármely tulajdonság mellett is megtarthatjuk a piacot. Ezért kívánatos, hogy a magyar gazda ne angol buzákkal próbáljon szerencsét, amelyek többet teremnek ugyan, de minőségére gyengébbek, hanem inkább azon legyen, hogy a meglévő hazai fajokat nemesítsük. (Élénk helyeslés.)

Attér végül a miniszter a vámkérdésre s e részben Rohonczy Gedeon kérdésére, hogy vajon, hogyha a vámok emelhetnének nem fog-e többtermelés előállni, nem fog-e a bevetett terület nőni és ez által illuzóriussá lenni a vámemelkedés, — kitélji:

Ausztriában valamennyi gabonánem bevetett területe a 93-95. évből elérte a kulminációt és azért beszélek épp Ausztriáról, mert közös vámterületről kell beszélnem. (Felkiáltások a szélső baloldalon: Sajnos!) Miután elérte a maximumot, azóta csökkenő irányzatot mutat. Magyarországon van bizonyos emelkedés, de azt hiszem, hogy az osztrák csökkenés és a magyar emelkedés kiegyenlíti egymást. Attól tehát én nem tartok, hogy a bevetett terület nőni fog, megengedem azonban — és a t. képviselő ur talán erre is gondolt — hogy mi az intenzív művelés felé mindinkább haladunk és megengedem, hogy ugyanazon területen is többet termelhetünk, mint eddig termeltünk, névszerűen ha összehasonlítjuk a mi holdankénti terméseredményeinket a nyugati államok, különösen a mezőgazdaságilag haladóbb nyugati államok terméseredményeivel, el kell ismernünk, hogy e részben még hátra vagyunk és hogy e részben még tehetünk egy lépést előre. Azt hiszem azonban, hogy ez csak örvendétes jelenség lesz a gazdaság szempontjából, ha ugyan arról a területről nagyobb termést tudunk elérni. És amit az egyik oldalról elvesszünk, azt bőven megnyerhetjük a másikon, de egyáltalában, ha lenne is valamelyes emelkedés a termésben, azt hiszem, hogy a fogyasztás emelkedése azt mindig alkalmas paralizálni.

Különbön tapasztalataink vannak más irányban is a nyugati államoknál, t. i. ott a kulmináció, a bevetett terület és a termés kulminációja már körülbelül tíz évvel ezelőt bekövetkezett és dacára a vámnak nem mutatkozott a bevetett terület emelkedése, tehát azt hiszem ez már egy példa, egy tapasztalati adat, amely az igen tisztelt képviselő urat mindenesetre érdekelné fogja. Abban azonban teljesen igazatok nekik, hogy egyen kérdések olyanok, amelyeket nem lehet először figyelemmel kísérni és azt hiszem, hogy egy kormány, az államnak, mint a társadalomnak egyaránt érdekében és kötelességében van, hogy ezen kérdésekkel a legbátrabban foglalkozzék.

Elnök: Elrendeli a szavazást.

A Ház általánosságban elfogadja a földművelésügyi tárca költségvetését.

(Részletek.)

Major Ferenc a dologi kiadások tételénél a tehermentesítés kérdésével foglalkozik. A hitelszövevényes miveletek a kormány kezében vannak, tehát a kamatok nagyságát legalább is le lehetne szállítani.

Rohonczy Gedeon: A miniszter nem érte meg, úgy látszik, tegnap teljesen, amit ő mondott, mert éppen a vámemelés kérdését úgy vetette fel ma, hogy mintegy kérdést intézett hozzá, hogy az nem nyugtatja-e meg őt, ha esetleg egy új vámtételt kapunk

majd 1903-ban, az új vám- és kereskedelmi szerződés megkötésekor?

Mi belájtuk ma azt a hibákat, hogy 80 esztendőig nem tudtuk megvédeni a magyar termelőt, a magyar agráriusok érdekeit. Voltak ugyan vámaink, de ezek teljesen illuzórikusok voltak, mert csak akkor érvényesültek, ha rossz esztendő volt. Akkor pedig a gazdának sem volt mit eladni, vagy pedig csak oly csekély mennyiségben volt eladni valója, hogy az bizony semmit sem pótol. Nagyonossággá ez a kérdés annyiban mert a t. miniszter ur azon hitben és meggyőződésben él és azzal biztat bennünket, nagyobb-részt tönkrement, eladódott agráriusokat, hogy, ha 80 esztendőig kitartottunk a közös vámterület mellett, akkor most, a tizenkettedik órában, amikor pedig még kilátásunk lehet arra, hogy a jövőben még pár forinttal emelhetjük is a váموkat, ami a gabona árának itt az országban való emelését is jelenti, ne lépünk át esetleg a jelenlegi közös vámterületről más térre.

A magyar gazdáknak, de nem csak ezeknek, hanem az összes kereskedelemnek és iparnak, minden ágazatát nem a hitelviszonyok javítása, újabb kölcsönök eszközése fogna segíteni, vagy segíthetni. Ezen az országban egyesegyedül csak az segít, hogyha mi nyerterményeinket árát fel tudjuk emelni és azoknak jobb árakat tudunk biztosítani. Ezt a közös vámterület mellett pedig elérni nem tudtuk. Megkísérlelhetjük, hogy az ipari viszonyok fejlesztése mellett nem lehetne-e? Azért pártolja az önálló vámterület eszméjét.

Darányi Ignác földművelésügyi miniszter: Mindenek előtt Major Ferenc beszédére meggyőzi hogy tévedésben van akkor, amikor azt hiszi, hogy az az összeg, amely a költségvetésben a pincészövevények elmozdítására fel van véve, egyszerűen hitelalapot is volna képes nyújtani azon szövevények részére. Arra az esetre ez olyan csekélység volna, amelyről nem is érdemes beszélni. Azonban ez az összeg csak az előkészítést, az előmunkálatokat jelenti (Helyeslés.) és már meg is tette, amit Major kívánt és sürgetett, tudniillik gondoskodott a megfelelő hitelről is és pedig az Országos Központi Szövetkezet és a pénzügyminiszter előkészítése folytán ilyen pincészövevényeknek a milliót meghaladó olcsó hitel áll a rendelkezésükre. (Helyeslés.)

Rohonczy Gedeon két konkrét javaslatot tett: az egyik arra vonatkozott, hogy a tagosítást a jelenlegi törvénykerekében nem lehet mindenütt, különösen Tor. utáiban helyesen eszközölni. Már észlelte azt, hogy tagosítást törvényünk körül hézagok, hiányok vannak, amelyek folytán azok módosítást igényelnek. Érintkezésbe is lép az igazságügyminiszterrel. (Élénk helyeslés a jobboldalon.) A másik konkrét javaslata az volt, hogy nekünk Magyarországon iparkodunk kell kevesebb, de jobb minőségű gabonát termelünk (Helyeslés.) és pedig iparkodunk kell erre minden szempontból, nemcsak vámpolitikai jövőnk szempontjából, de azért is, mert a megerhelés helyzete lelte egyoldalvú és lelte feltételezés teszi egész mezőgazdasági helyzetünket. (Igaz! Ugy van! a szélső baloldalon.) Ezért mindenképp iparkodni kell egyfelől a kereskedelmi növények terjesztésére, mert hiszen a kereskedelmi növények terjedése veti meg alapját a mezőgazdasági iparnak, másfelől iparkodni kell a takarmánytermék termelésének fokozására azért, mert a takarmánytermék terjedése veti meg alapját állattenyésztésünknek. (Élénk helyeslés a jobboldalon.) Már pedig ha az egyoldalú magtermelést valamivel pótolni akarjuk, az nem lehet helyesen más, mint egyfelől a gazdasági ipar, másfelől az állattenyésztés, annál is inkább, mert ez a kettő egymással is szoros összeköttetésben van. (Ugy van! Ugy van! jobb- és balfelől.)

Pap Samu az erdőkinestári orvosok helyzetének javítását kéri.

Győrffy Gyula az állami erdők tételénél, utalva az erdők nemzetgazdasági fontosságára, kéri a minisztert, hasson oda, hogy a közbirtokossági erdők kihasználása, ha azok telegkönyvileg felosztattak meg ne akadályozzák. Felhozza a csiki erdők kihasználását s talmagának tartja az államnak a kihasználását fizetett adót, holott a legeltetés nem mindenütt van megengedve. Tekintettel a székelység szegény voltára, kéri a minisztert, hogy lehetőleg fejlessze a székelly állattenyésztést.

Darányi Ignác földművelési miniszter: Ami az értékesítést illeti, abban, hogy a közbirtokosság értékesítési kérdései a felsőbb fórumhoz jöhetnek, maguk a közbirtokosok részére igen nagy védelem foglaltatik (Igaz! Ugy van!), mert, aki ismeri a viszonyokat, az tudja, — nem Csikgyérről szól, hanem általában, hogy ezek mind arra utalnak, hogy szorosra ragaszkodjunk ahhoz, hogy az ilyen értékesítések ne kéz aint, hanem nyilvános árverés útján történjenek. (Élénk helyeslés.)

Felhozta Győrffy a csiki erdők helyzetét is. Egyelőre azt mondhatja, hogy Csikben az állami kezelés alatt álló erdők a legkevesebbet fizetnek egész Magyarországon. Másfelől, ami azt illeti, hogy a üzemmtervek nem készültek el, erre a szerződés értelmében feltétlen kötelezettség nem vállaltatik. A székelység helyzetével komolyan kíván foglalkozni; (Tetszés és helyeslés.) és pedig nemcsak az állattenyésztés és a legeltetés szempontjából, hanem az egész vonalon, amennyiben tárcája keretébe tartozik. (Tetszés és helyeslés.) Ez egyike lesz a közelebbi teendőnek és intézkedései olyanok lesznek, amelyek az ország közvéleményének megnyugtására fognak szolgálni. (Élénk tetszés és éljenzés.)

Elnök az ülést öt percre felfüggeszti.

(Szünet után.)

Páder Rezső a havasi gazdasági tételénél az Egan-féle akciót fejtegeti. Sajnálja, hogy Egan kinyomatolt jelentését nem publikálták eléggé. Üldözni kellene a galiciai bevándorlót, nem befogadni.

Darányi Ignác földművelésügyi miniszter: T.

képviselőház! (Halljuk! Halljuk!) Akkor, amidőn a miniszterelnök urnak, mint belügyminiszternek tárcája tárgyalatott, igenis, szó volt a ki- és bevándorlási kérdésekről, sőt gondolom, éppen arról az oldalról vettek azok föl és a t. miniszterelnök urnak, mint belügyminiszternek alkalma volt, azokra vonatkozólag nyilatkozni. Ez a kérdés ő hozzá tartozik, t. Ház, és én úgy vettem észre, hogy azon nyilatkozatot, amelyet ő e Házban tett, alkalmas volt arra, hogy a Házat megnyugtassa. (Ugy van! Ugy van! jobboldal.)

Azt mondta előttem szólott t. képviselőúrsam, hogy az Egan Ede miniszter megbízott ur könyvével itt bizonyos titkolódzás folyt. Hát meggyőztem, hogy ez a könyv úgy kezeltetett, mint minden egyéb könyv, amelyek a Ház irodájába szoktak letélni és a táblára ez ki volt írva, mert magam is láttam, hogy az iroda felhívja azon képviselőket, akik arra a könyvre reflektálnak, hogy ezt az irodában vegyék át. (Ugy van! Ugy van! a jobboldalon.) Ezt ígertem én a Házban és ezt be is váltottam. (Ugy van! Ugy van! jobboldal.) Hozzá kell azonban tennem, hogy miután abban a könyvben sok olyan volt, amit én nem helyesletem, ennél fogva annak mesterséges terjesztésére nem is vállalkozhattam. (Élénk helyeslés a jobb- és a szélső baloldalon.)

Ez az egyik, amit megjegyezni kívánok. A másik dologra vonatkozólag, amit a t. képviselő ur mond, hogy a beregi rutén akcióról egyelőre nem hallatszik semmi, azt hiszem, hogy az ilyen akcióknál nem az a fődolog, hogy sokat beszéljünk, (Élénk helyeslés a jobboldalon.) hanem az, hogy sokat dolgozzunk. (Ugy van! Ugy van! jobboldal.) Ugy az állattenyésztés, valamint a szövetkezetek terén és minden egyéb téren szorgalmasan iparkodunk dolgozni; ez kitűnik abból a közlésből, amely a minisztérium évi jelentésében foglaltatik; kitűnik a költségvetés indoklásából és azon számtalan részletes adatról, amelyek nálam vannak és amelyek a t. képviselő urnak bármikor rendelkezésére állanak.

Buzáth Ferenc: A hasznót zsebre vágják a zsidók! (Mozgás.)

Darányi Ignác földművelésügyi miniszter: Ki lehet mutatni, mely jutányos kölcsönöket osztogattunk!

Buzáth Ferenc: A zsidóknak!

Darányi Ignác földművelésügyi miniszter: Ki lehet mutatni hogy a jólét fokozatosan emelkedett. Megvallom, azt tartom, hogy egy ily akciót, mint amilyen a rutén-akció is, sikerrel csak úgy lehet vezetni — pedig azt tartom, hogy a hazafiasság követelménye, hogy az sikerre vezessen — hogy ha annak részére a rokonszenven minden irányban meg tudjuk tartani. (Élénk helyeslés jobboldal.) Egy ily akció mögött az egész nemzet oszti és felekezeti különbözők nélkül kell, hogy álljon. Ezért az én közegyeimnek az az utasításuk, és az a kéresem van mindenkihez, aki csak a rutén akcióba befoly, hogy igenis folytassuk ezt az akciót következetesen és kitartással, de mindenkor a szeretet jegyében. (Élénk tetszés és helyeslés a jobboldalon.)

Mandel Pál a vízipótlási igazgatóság tételénél a Mura folyó szabályozási ügyéről szól. A Mura szabályozására prelinálát összeg nem igen futja a munka költségeit. A felső részen ugyan meglesz majd a szabályozás, de az alsó részen ez csak igen sok bajjal történhetik. Kéri a minisztert hogy a téli szabályozásokat addig is sürögessen hatásra végre, amíg a Mura általános szabályozásának kérdése végleges és egységes megoldást nem nyerhet.

Komlóssy Ferenc a Morava folyó szabályozását sürgeti, amely a tavalyi árvíz alkalmával is harmincezer holdat borított el. Az osztrák részről zudítják a vizet a magyar partra, mert az osztrák oldalon olyan gátak, zsilipek vannak, amelyek valóságilag átnyomják a vizet a magyar területekre. Kéri a minisztert, segítsen sürögessen a bajon. A Morava mentén a kivándorlás nem talán propagandát.

Elnök: A vita folytatását holnapra halasztja s egyuttal a kultusz-budget is napirenden lesz.

Az ülést hét kettőkor végződik.

BELFÖLD.

Minisztertanács. Ma délután minisztertanács volt, amelyen a lábbadozó honvédelmi minisztert Gromon Dezső államtitkár képviselte. A minisztertanács folyó ügyeket intézett el.

Légrády Károly üdvözlése. Az a bizaion nyilvánulás, melyben Légrády Károly orsz. képviselőt az ákosfalvi választókerület részesítette, visszhangot keltett a szomszédos nyárad-szeredai kerületben is. Onnan ma a következő üdvözlő távirat érkezett Légrádyhoz:

— A biazionnak őszinte megnyilatkozása válaszó kerületében a legnagyobb általános tisztelet jele és a legnagyobb melegséggel üdvözöljük.

As Országos Köszöntési Tanács állandó bizottsága e hó 12-én dr. Bóthly Zsolt elnöklésével tartott ülésében megkezdte a revidált középiskolai utasítások tárgyalását. Ez alkalommal a latin nyelv utasítások voltak napirenden tűzve s mivel a tárgyalás anyaga teljesen kész, a revidált utasításokat a közoktatásügyi miniszter alkalmasint még a folyó iskolai évben közzéteheti.

As országgyűlési függetlenségét és 48-as párt- ma este 6 órakor Kossuth Ferenc emlékelet alatt értekezletet tartott, melynek egyedüli tárgya a közoktatásügyi minisztérium költségvetése volt. A költségvetést

Boda Vilmos előadó ismertette és Tóth János, Kiss Albert, Rátkay László, gróf Benyovszky Sándor és az elnök felszólalásai után az értekezlet elhatározta, hogy a költségvetést a párt meg általánosában sem fogadják el; állásfoglalásának kifejezésével Boda Vilmost, Rátkay Lászlót és Kiss Albertet bízta meg.

Horvát bolondgomba. Zágrábi levelezőnk azt telegrafálja, hogy a *Hrvatska Pravo* című ellenzéki újság mai vezércikke Horvátország ellen intézett közjogi sérelmet lát abban, hogy Milán királynak a krusodoli klastromban való eltemetése az engedélyt nem a horvát bán, hanem a magyar miniszterelnök adta meg. A *Hrvatska Pravo* félrebeszél. A horvát-magyar kiegyezési törvénynek mi végignéztük valamennyi paragrafusát, de arról, hogy kit hol lehessen eltemetni, egyetlen betűt sem találtunk abban a törvényben. Hát micsoda mérhetetlen örlés itt közjogi sérelemlől beszélni?! A temetés dolgában gróf Goluchowski Agenor fordult Széll Kálmánhoz. Tehette ezt két minőségben: úgy is mint külügyminiszter, úgy is mint a császári és királyi ház minisztere. Mind a két minőségében csak a magyar korona országainak miniszterelnökéhez fordulhatott. Horvátország autonóm tartományi kormányával gróf Goluchowski sem egyik, sem másik minőségében nem érintkezhetik. Marcheggen túl Horvátországnak nincs külön államjogi egyénisége, még az a részleges sem, amelyet a társországok itthon a Szent István birodalmában élveznek. A monárkiában is, kifelé is a magyar korona országainak feltétlenül *egységes* az államisága. Ezt jegyezze meg a horvát ellenzék; s ne felejtse el azt sem, hogy a magyar miniszterelnök *Horvátországnak is* miniszterelnöke.

KÜLFÖLD.

A reichsrath ülése.

Bécs, február 13.

A képviselőház mai ülésén főképp a sürgős indítványokat tárgyalták.

Jaworski megokolja a trónbeszédre adandó válaszlírat tárgyalását és negyvennyolc tagu felirati bizottság kiküldését kívánó indítványát, mert nemcsak a parlament szokás, hanem a tárgy fontossága is megkívánja, hogy a trónbeszédre felírt válaszoljanak. Azt hiszi, hogy a bizottságban kifejezésre juthatnak majd a nézetek a trónbeszédre adandó válaszlíra névze és hogy a bizottsági tárgyalást a lehető legrövidebb idő alatt be lehet fejezni.

Stranski a trónbeszédre adandó válasz tárgyában benyújtott sürgős indítványának megokolásában azt mondja, hogy a mostani szomorú állapotokat a németek idézték elő, akik a többségi elvet aláásták és ezzel a parlament munkásságát megakasztották. Behatóan foglalkozik azután a nemzetiségi eszmével és azt mondja, hogy ez is a parlamentnek egy betegsége, mert abban a téves hitben éltek, hogy a nemzetiségi viszályt meg lehet oldani egy centralistikus parlamentben. Ez a kérdés csak a tartománygyűléseken oldható meg. Amikor rátért a nagynémet program taglalására, lármás szóváltás támadt. Az ifjú-cseh képviselő ugyanis kijelentette, hogy az a törekvés, mely Ausztriát meg akarná fosztani önálló nemzeti lételetől, *árulás, gyűlölet és szegény.* A nagynémet párt Ausztriát a német birodalomhoz akarja csatolni és a *Höhenzollern* néznek alávetni. (Helyeslés a csehekkel, ellentmondás a Schönerer-párton.)

Stein: Menjen Palesztinába!

Malik: Moszkvába zárandokoljon!

Eisenkolb: Ti bevették az azoknak az ablakait, akik a néphimnuszot énekelték!

Iro: Prágában kifütyölték a néphimnusz!

Stransky: Nem értem, miért oly izgatottak az urak. Hisz nem tettem egyebet, csak egy mondatot idéztem az önök programjából. (Viharos helyeslés a csehek padjairól. Ellentmondás a német radikálisok részéről.)

Schalk: Tiltakozunk programunk elferdítése ellen!

Stranski: Semmit sem ferdítettem el!

Stein (az elnökhez): Ez is hozzátartozik a sürgősségi javaslatokhoz?

Stranski: Így állunk a szólásszabadsággal? Ezt megjegyezzük magunknak akkorra, amikor majd önök adnak be sürgősségi javaslatokat!

Erzorad: Fogja be a száját az a burkus!

Horica: Szép fráterek!

Iro: Ez impertinencia!

Steiner: A zsidók részére klubot kellene építeni, hogy *Stranskinak* is helye legyen.

Stranski: Magát a zsidók tartják ki, az ő pénzükhöz él és most gyalazza őket. Nem ülne ott, ha a zsidók sem támogatták volna. Ezután kifejti, hogy végre foglalkoznia kellett a nagynémet programmal,

haad tudják meg legfelsőbb helyen az igazságot. Szeméremetjük a kormányt, hogy nem semleges hivatalnok a kormány és hogy túl messzimenő engedményekkel csaknem veszedelembé sodorta a házat és az államot. Mit ért el a kormány a gyóvásáig? A baloldali hideg s rídeg maradt, még csak elnököt sem akart a maga sorából a háznak adni. Lesz még nap, amikor Bécsben ezt az ismert nótát énekelik:

Ich habe Alles für Dich hingegeben
Und dennoch Du, Du hast mich nie geliebt.

Ez lesz az önök gurdalkodásának a vége. Az igazság, amelyet az uralkodó tudására kell hoznunk, az, hogy a pangermánok magukkal ragadják az egész baloldalt s most már zsebre dugják a kormányt is. Am szálljon be Koerber ur ebbe a vonatba, de ne higye azt, hogy ez a vonat Bodenbachnál megáll. Mert a mozdonyok konduktora Wolff képviselő ur, nyakában ezzel a táblával:

Irány: Berlin.

(Közbeiktatások a németek részéről: „Ez még mindig szebb, mintha Moszkva felé indulna!”)

Mi nem megyünk Moszkva felé. Az ilyen félrebeszéléssel nevétségessé teszik magukat!

Több hang a németek padjairól: Talán szegényleni a multját?

Stranski: Ausztriát azért alapították, hogy benne az összes népek ugyanazt a jogot ugyanazt a védelmet találják. A mi korunk nem tűri, hogy az egyik uraskodjék, a másik szolgálja legyen. Ezt kell az uralkodó tudására hozni, s e célból nyújtottuk be felirati javaslatunkat. (Helyeslés a csehek részéről.)

Dasynaki (szociáldemokrata) azt indítványozza, hogy a trónbeszéd, amely közönséges kormánynyilatkozat, kezdjék meg a vitát. *Stranski*-val polemizálva, megjegyzi, hogy a volt többség önmaga vetett véget életének, mert nem tudott magának érvényt szerezni és a rendőrséget hirtelen segítségül. Holttestet nem lehet megölni, legfeljebb meggyalázni. Ez a volt többség jól megérdemelt sorsa.

Baernreither azt indítványozza, hogy a Ház egyszerű határozat formájában fejezze ki lojalitását és egyúttal készségeit, hogy a trónbeszédben foglalt munkára való telhivásnak eleget akar tenni.

Luenger nagy hazafiságot hangoztatja, mire **Seitz** arra figyelmezteti, hogy mikor annak idején meg nem erősítették, ő is *hazárdó* volt.

Luenger: Én nem voltam az, bár az én helyemben mindenki az lett volna. De én hű maradtam császáromhoz és hazámhoz. (Nagy lármá a szociálistáknál.)

Végre szavazásra került a sor: *Jaworszky*, *Stranski* és *Dasynaki* indítványainak sürgősségét 175 szavazattal 150 ellenében elvetették. Ellenben kimondották, hogy *Baernreither* indítványát, mely a trónbeszédre egyszerű határozattal és lojalitási nyilatkozattal akar válaszolni, sürgősnek jelentik ki.

Ezután belekezdtek az indítvány érdemleges tárgyalásába.

Kramarz volt az első szónok. Öt perc után már kijelentette, hogy *rosszul* van, tehát szünetet kér.

Az elnök erről szavazást akar elrendelni.

Kramarz dühösen kiáltja: *Ha erről szavaztatni akar, akkor mégis tovább beszél.*

Ugy is tett és nagy hangon folytatta beszédét, kijelentvén, hogy a csehek nem fogadják el *Baernreither* indítványát. Ha indítványának egész alapja az, hogy a trónbeszédet nem tartja politikai nyilatkozatnak, akkor ez az alap nagyon ingatag. Ha az olyan trónbeszéd, amely himnusz zeng az alkotmányról és végén passzus foglalt magában a nyelvkérdésről, mint ez, nem politikai trónbeszéd, mi hát akkor a politikai trónbeszéd? Az olyan ház, amely fél a felirati vitától, valóban nagyon kevés reményre jogosít. Adják meg jogainkat a nyelvkérdésben és a ház munkaképes lesz. Ha azonban azt hiszik, hogy mi zsebre vágunk mindent és jó gyerekek leszünk, alaposan csalódnak. Nem kiengesztelésről akarunk beszélni, hanem jogról és igazságról. Semmi egyebet nem akarunk. Nem akarunk kiváltságokat önmekkel szemben, csak egyenlő jogokat akarunk. Ezt adják meg nekünk. Ez az út vezet a munkaképességhez. Birálja ezután a trónbeszédet és azt mondja: Az az érdem, hogy az államháztartásban helyreállt az egyensúly, a jobboldalt illeti meg. Az olyan alkotmány, amely nem veszi tekintetbe a királyságok és tartományok történeti individualitását és nagyobb képviselőlet ad a lakosság kisebbségének, mint számánál és jelentőségénél fogva megilleti, nem akamas a szerves továbbfejlődésre.

A nyelvkérdésről szólo passzus, amely oly élesen emeli ki a német nyelv kiváltságos állását, elmaradhatatlan volna, ha a kormány komolyan veszi a lakosság megnyugtatóását. Így nem lenet egy megsértett nép szívét megnyugtátni. Nem hűségnyilatkozatokkal, hanem csak igazságos tettel lehet megmenteni Ausztriát!

A vitát azután bezárják és a ház megválasztja a költségvetési, a véderő és a vasútiügyi bizottságot.

A legközelebbi ülés holnap délelőtt tizenegy órakor lesz a következő napirenddel: Negyvennyolc tagu iparügyi bizottság választása; a mai ülés napirendjén volt kormányjavaslatok első olvasása.

Az ülés délután négy órakor végeződik.

A bejelentések között van még egy sürgős indítvány, amelyet *Schönerer* nyújtott be a házostályadók utolsó öt osztályának megszüntetése tárgyában.

Milán király halála.

Budapest, február 13.

Sándor szeb király ezt választotta egy hozzá érkezett részvét-táviratra:

A legboldogtalabb ember vagyok a világon...

Hát ebben igaz van a fiatal uralkodónak. De boldogtalanságot önmaga okozta. Meggondolatlan cselekedetekkel eltaszította magától atyját, akiben egyúttal legbőleőbb és legértettebb politikai tanácsadóját is veszítette. Méltán kesereghet a vesztésében, amely talán nem is annyira őt, mint Szerbiát érte. Az ország ugyanis meg fogja sinyleni ennek a jelentékeny kormányzó-erőnek szomorú elpusztulását. Hogy Sándor király, Milán fia, mit vesz ebben a minőségében Milán halálában, azt nem tudjuk. Talán annyit sem, amennyi fáradságot egy belgrád-bécsi utazás okoz s ami ezzel fölér. Hogy Sándor király ennyire sem táksálta az atyját, azt viselkedéséből látjuk. Ami különben — mondjuk — magánügy.

De lesz ennek a viselkedésnek nagyon fontos politikai hatása is, amire talán a tájékozatlan Sándor király nem is gondolt. A szeb uralkodó ugyanis a cár atyai karjai közé iparkodik terelni a maga országának ügyeit. Mit szól azonban az imádott cár, a szigorú *pater familias*, a fiui kegyelet effajta megnyilvánulásához? Ez már fontosabb dolog s talán egy csapással véget vet a belgrádi konakban szőtt ábrándoknak.

Bécs, február 13.

Csak ma reggel készült el *Milán* király ravatala. A halott arcvonása erősen megváltozott. Keze, amelyre fehér glazé-keztü van huzva, korából való olvasót és ibolyabokrétát tart. A ravatal mellett levő székeken vannak az elhunyt rendjelei, a jobboldali széken osztrák és magyar rendjeleik nagykeresztjei, a baloldali pedig a többi nagykereszt és brilliános eszillagok. A halott lábánál levő széken keresztbeteve fekszik *Milán* kardja és a kard hüvelye s ezen tollbokrétás kalpagja.

Ma érkezett ide Bukarestből *Lahotary* Simonné, az elhunyt király nagynénje. Az Imperial-szalóban vett lakást.

Belgrád és Bécs között rendkívül élénk jegyzékváltás folyik a temetésről. Sándor király azt akarja, hogy atyjának holttestet Belgrádba szállítsák s kivánságát *Krisztics* követ után tudatta *Goluchowski* gróffal, aki viszont ezt a kérést a mi királyunk elé terjesztette. Erről már most nagyon érdekes és politikai tekintetben is fontos eszmévtetés folyt. Abban a levélben ugyanis, amelyet *Milán* a mult év augusztusában *Ferenc József* királynak írt, határozottan az volt, hogy arra kéri őt felségét, teljesítse utolsó kivánságát s *temesse el föltétlenül a Magyarországon levő szeb kolostorok egyikében.* *Milán* ezt a levelet maga akarta királyunknak átadni, de a király éppen akkor *Ischiben* volt s *Milán* ennek következtében főkereste *Goluchowski* grófot s a levelet átadva neki, arra kérte, hogy annak idején adja át uralkodójának. *Ferenc József* király e levél értelmében megtette a temetésre vonatkozó más írt intézkedését és gróf *Goluchowski* a Belgrádból jövő reklamációkra azt felelte, hogy nem hiszi, hogy uralkodójának intézkedését meg lehetne változtatni. *Ferenc József* király állítólag ezt mondta gróf *Goluchoskinak*:

— *Milán* barátom levelét utolsó akarata megnyilvánulásának tekintem és kötelességemnek tartom, hogy ezt az akarátát végrehajtsam. Mutassanak nekem *Milán* kezétől néhány sort, amely más intézkedést tartalmaz s ebben az esetben azt a más intézkedést fogják végrehajtni.

Királyunk akaratnyilvánítását megtáviratozták Belgrádba, amire onnan nyomban válasz érkezett és *Krisztics* elvitte ezt a választ *Goluchoskinak*, de eljárásának nem volt sikere.

Milán király január 19-én hagyta el utójára a lakását. A azon este nyolc órakor a *Sacher-éte* vendéglőbe hajtattat, ahol megvaosorozott, de már alig egy óra múlva hazament. *Koosisa* azt kérdezte tőle, hogy miért megy oly korán haza. Erre *Milán* az ő keserű humorával ezt felelte:

— Nem vagyok egészen jól, *Fabrn* mer euer Gnaden!

A budapesti Nemzeti Kaszinó gróf Zichy Jenőt bízta meg azzal, hogy Milán ravatalára koszorút tegyen.

Tegnap részvét-távirat érkezett II. Miklós cártól ezzel a címmel: *Sándor szerb király ő felségének Bécsben.* A cár tehát nyilván azt hitte, hogy Sándor király atya halálának hírére azonnal Bécsbe utazott s hogy távirata őt Bécsben fogja találni. A táviratot természetesen tovább küldték Belgrádba. A cár ebben a táviratában Milán király halálánál mély részvétét fejezi ki. Hír szerint úgy Pétervártól. mint Bécsben rendkívül meg vannak botránkozva Sándor király kegyetlensége miatt. Ily körülmények között nagyon érdekes annak a táviratnak a szövege, amelylyel a fiatal király egy itteni kiváló állású ember részvét-táviratára válaszolt. Ez a távirat így szól:

A legboldogtalanabb ember vagyok a világon. Elvesztettem, aki nekem a legdrágább volt. Köszönöm részvételt, amely megvigasztalja gyöttrődött szívemet. *Sándor.*

Bécs, február 13.

Milán királyért tizenkét napi udvari gyászot rendeltek el.

Bécs, február 13.

Milán király holttestének első beszentelése ma délelőtt ment végbe az elhunyt magánlakásán. Ő felsége ma kihallgatáson fogadta Petrovics szerb királyi hadsegédet, akit Sándor király Milán király betegsége alkalmából Bécsbe küldött.

Délután bebocsátották a közönséget Milán király ravatalához. A megjelentek többnyire a szerb gyarmat tagjai voltak, köztük sok diák.

A kijadott udvari szertartási program szerint holnap éjjel 1/211-kor, beszentelés után Milán holttestét királyi diszszel átszállítják a szerb templomba a katonaság mozgó sorsfala közt. A menet a lakásból a Ringstrassén, a Schwarzenberg-Platzon és a Rennweggen át vonul a Veitghassében levő szerb templomba, miközben a testőrség állít díszréséget. Délután 4 órakor lesz az ünnepes beszentelés a szerb patriárka által, ő felsége, a főhercegek, a szerb követ, a diplomáciai testület, az udvari és állami méltóságok a képviselőház és az urakháza elnökségei, a polgármester stb. jelenlétében. Azután szintén királyi diszszel és a katonaság sorsfala közt a pályaudvarra viszik a holttestet. Szombaton délelőtt a holttest Karlócára érkezik, ahol katonai diszszel fogadják. Onnan kocsin viszik a krusedoli kolostorba.

Bran Kovics patriárkha, ki ma este Karlócáról Budapesten át ideérkezett, nagy papi segédlettel fogja beszentelni a holttestet s egészen Karlóciáig elkíséri, ahol a székesegyházban gyászszertartás lesz.

Belgrád, február 13.

Sándor király atya elhunyt alkalmából proklamációt intézett a szerb néphez, amelyben ezt mondja:

Uralkodása az emlékezetes és nagy súlyú események egész sorát hozta a szerb népek. Tetteit a történelem fogja méltóan megítélni, de örökké hálás lesz a szerb nép Milán királynak az ország függetlenségeért, az új királyi határainak kiterjesztéséért és Szerbia kulturális újjászüléseért. Ti szerbek, akik mindenkor együtt éreztek dinasztiaikkal, akik egy egész évszázadon át osztoztok bánatunkban és örömeinkben, meg vagyok róla győződve, ebben a mostani végtelen fájdalomban is osztozni fogtok és fájdalomban való részvételükkel le fogjátok róni halálukat a megboldogult atya s király iránt.

A hadsereghez intézett napiparancsában ezeket mondja a király:

Milán király uralkodása alatt súlyos események közepette vállvetve küzdött a szerb katonákkal az ellenség ellen és egész életében gondoskodott a szerb hadsereg haladásáról és fejlődéséről, amelyet ezzel örök halálára kötelezett maga iránt. Fölszólltak ebben a mostani végtelen szomorúságomban, kiáltások: *Diesőség Milán királynak! Legyen emléke mindig szent a szerb katonák előtt! A mindenható Isten adjon lelkének örök békességet!*

A lapok mind fekete keretben jelentek meg és rokonszenves cikkekből emlékeznek meg Milán nagy érdemeiről.

Tegnap az ország valamennyi városában az összes üzlethelyiségek zárva voltak.

A diplomáciai kar testületileg megjelent a konakban, hogy részvétét kifejezze.

A hadsereg számára három havi és az udvar számára hat havi mély gyászot rendeltek el.

A színházak és más mulatóhelyek zárva vannak.

Berlin, február 13.

Az ideérkezett hírek szerint Bécsben és Pétervártól nagyon horaguznak Sándor királyra, amiért nem sietett haláluk atyjához s nem mutatta fiai kegyetlét. Az itteni udvari körök kiemelik, hogy

Sándor király ezzel a viselkedésével nagy kárt tett a legitimitás elvében. Ily körülmények között nagyon valószínűtlen, hogy teljesedik Sándor királynak az a reménye, hogy már most atya halála után szorosabbá fűzheti az Oroszországgal való viszonyt. Tudvalevő, hogy a cár semmitől sem irtózik jobban, mint a családi érzés megsértésétől. Ami Ausztria-Magyarországot illeti, azt mondják, hogy ezután nagyobb figyelemmel fogják kísélni a szerbiai eseményeket. Bécsben tudják, hogy Sándor király újra a radikálisok karjába vetette magát s az osztrák-magyar külügyi kormány ezt nem látja szívesen.

Bécs, február 13.

Az itteni és a pétervári udvarnál kínos feltűnést keltett, hogy Sándor király nem utazott Bécsbe atya ravatalához.

Ami azokat a tervszerű híreszteléseket illeti, hogy Sándor király atyjának halálát mihamarabb arra fogja felhasználni, hogy lényegesen közeledék Oroszországhoz, idevaló illetékes részről kijelentik, hogy ha a fiatal király megteszi is ezt a lépését, az orosz hivatalos köröktől nem számíthat arra, hogy tervét elősegítik.

Konstantinápoly, február 12.

Milán király halála hírére a szultán részvétének kifejezése végett a szerb követségre küldte Ibrahim bég főszertartásmestert és részvét-táviratot küldött Sándor királynak.

A budapesti szerb főkonzulátuson ma is egymást érték a résztvevő látogatók, akiket Barjaktarovic főkonzul fogadott. A kitelt ívet ma a többek közt aláírták: Gróf Pieltre francia alkonzul, Joannovic György országválási képviselő, a szerb hitközség elnöke, Ludvig Gyu a főrendibázi tag, a máv. elnök-igazgatója, Van Royen hollandi főkonzul, Szalay Péter miniszteri tanácsos, a posta és távirat elnök-igazgatója, Szalay Imre a Nemzeti Múzeum igazgatója, Herdicska lovag testőr-őrnagy, dr. Dirner Gusztáv egyetemi tanár és mások.

Az elhunyt királyi hamvainak Budapesten való átszállításakor a budapesti szerb kolónia kegyeletének kifejezést kívánt adni. De eddig még semmi intézkedést nem tettek, mivel nem tudják, hogy a halottat melyik pályaudvarra hozzák. Sőt az sincs kizárva, hogy a főváros érintése nélkül, Rákoson át szállítják örök nyugovó helyére.

Sándor király és a szerb kormány küldöttei: Popovics és Spasics miniszterek a ma éjeli keleti expresz-vonattal utaztak fővárosunkon át Bécsbe.

A Nemzeti Casino elnök-igazgatója, gróf Zselenszky Róbert tegnap sürgőnyileg megkereste gróf Zichy Jenőt, hogy a Casino nevében helyezzen koszorút Milán király ravatalára.

A bolgár képviselőválasztások. Az imént lefolyt bolgár képviselőválasztás nagyon furcsa eredménnyel végződött. A 160 képviselő kilenc párt között oszlik meg. Legtöbb mandátumot kapott (36) a *Grekov* vezetése alatt álló nemzeti szabadelvű (Sztambulov) párt. Mindjárt utána sorakozik a tüntető muszkabarát-ságáról ismeretes *Cankov*-párt (31), a szocialdemokrata törekvéseket követő *Karavelov*-párt, amelynek vezére *Karavelov* veje, *Danev*, majd a konzervatív *Sztoljov* pártja (21), aki Sztambulov megbuktatása után lett miniszterelnök, hogy létrehozza a kibékülést Oroszországgal és az ő kormányzásának kitörölhetetlen szegénytelőtja a bolgár Bismarck meggyilkolása. A Petrov-kormány hívei mindössze tizenegy mandátumot kaptak. Valóságos katasztrófa érte *Radoszlavovot*, akinek pártja három emberre zsugorodott össze, pedig az övé volt a többség a feloszlátott szobranjában. Persze, amikor azt az országgyűlést választották, akkor ő volt a belügyminiszter. A jelzett pártokon kívül még 9 töpök, 3 szocialista és a parasztszövetség 13 tagja fog az új szobranjában ülni. Ez a parasztszövetség a bolgár agrarizmust képviseli. Ez a szabad választás eredménye, amelyen a tizenöt pótválasztás lényeges változást előidézi nem fog. A hatás, amelyet ez az eredmény az udvarra, a kormányra és a közvéleményre gyakorol, igen kínos. Többség alakításáról, amelyre valamely maradó kormány támaszkodhatnék, ilyen pártviszonyok között szó sem lehet. Ennek folytán megfontolást tárgyát képezi, hogy most már mi történjék. Beszédnek a szobranj fölösztatásáról és új általános képviselőválasztás elrendeléséről, sőt az alkotmány fölfüggesztéséről és az országnak katonai kormány alá helyezéséről. Hanem mindezek olyan kétélű fogynak, amelyeknek alkalmazását csak akkor bízhatjuk el, amikor már tényleg megtörtént.

HIREK.

A királyné rendjele.

A királynéknak általában csöndes visszavonultságban élnek, kevés szó esik róluk. Az ember folyton hall a svéd királyról, az olasz királyról, a német császárról, de kedves nejeikről csak nagyritkán olvashatni valamit. A királyok feleségei ezért igen hasonlatosak a primadonnák férjeihez. Mint a primadonnák, úgy a királyok is a köznek élnek, s mint a királynék, úgy a primadonna-férjek is csak nagy események alkalmából kerülnek felszínre. Mint a primadonna-férjeknek, úgy a királynéknak is szükségképpen jelentéktelennek kell lennie, elhomályosulnia s nem szabad — mint a piktorok mondják — *útnie* a hitvestársát; ha ő is jelentékeny személy, nagy a baj. És ez az okoskodás, ha egyébre nem, arra legalább jó, hogy megmagyarázza Milán és Natália vagy Girardi ur és Odilon asszony választát.

A walesi herceg csak ösz szakállal, élemedett korban tehetette fejére a koronát. Primadonnának kissé öreg, — de a legjobb szerepeit már trónörökös korában eljátszotta s ezért életének intímebb jellemző vonásai nem ismeretlenek előttünk. Azt Kabos Ede valamelyik munkájában olvastam, hogy a színésznő is olyan asszony, mint a többi, csak nagyobb ellenőrzés alatt áll; huzzunk még egy bőrt az előbbi hasonlatról, s tegyük hozzá, hogy a királyok se rosszabb férjek, mint a többi, csak többen érdeklődnek a hamisságaik iránt. Ezért van az, hogy mi hetedik Edvárd angol király és indiai császár férji ügyeiről jobban vagyunk tájékozva, mint a szomszédunkairól. — Hetedik Edvárdról ma az a hír jött, hogy a feleségét kitüntette a térdszalagrenddel. Előbb mindenben eleget tett anyja kívánásainak, s most ez az első intézkedés, amely a saját akaratóból történik. „Azonnal, édes, előbb hamar végezz ezekkel az urakkal, aztán a tied vagyok.”

Ugy-e, nem tűnnék fel nagyon őszintének az ember, ha most nekiállna és megdicsérné Edvárd királyban az udvarias férjet. Ha leány volnék és Edvárd király még nőlen ember volna, nem mennék feleségül hozzá azok után, amiket a Rire, a Simplicissimus, a Jugend, a Borszem Jankó és a Kakas Márton róla eddig elárult. Ezek szerint Edvárd szerette a pezsgőt, a kártyát és az asszonyt, sőt, hogy a jelenidőből is vegyek példát, egy ma érkezett francia lap lerajzoltatta a király előtt hajlongó Roberts lordot, aki így szól hozzá:

— Sire, elfogtam harmincezer embert.

Amire a király hamiskás mosolylyal felel:

— Jól van, Roberts. És most nem tudna elfogni néhány nőt?...

Röviden: Edvárd nem az, amit mintaférjnek szoktunk nevezni. S ime, most mégis középkeri lovag módjára cselekszik s első reverenciája urnőjének szól. Brávó, Edvárd lovag! A galantéria tiltó szabályainak megfelelni könnyű, parancsoló szabályait megtalálni és követni mindig érdem.

Ezt mondjuk mi. De vannak más vélemények is. Ime:

„Ugyan ne akarjon port hinteni a szemünkbe az ur! Tudjuk mi, hogy ön kiesoda!”

Vagy:

„Hagyja békében az ur a feleségét. Ne készteszen arra, hogy az ön családi érzéséről gondolkodjunk.”

Vagy:

„Nem fél ön, hogy lesznek, akik mosolyognak?”

Ebbe az utolsóba kapaszkodjunk bele. Nem fél, dehogyan fél. Neki valószínűleg sejteltelme sincs róla, hogy mink mi mindent tudunk, s valószínűleg őszinte szívvél cselekedett. Ő valószínűleg nem sokat gondolkodott, mielőtt a térdszalagrendet felkötötte a felesége karjára, mert ő abban a hitben van, hogy ő éppen olyan férj, mint a többi. Nekünk úgy tetszik, hogy Edvárd királynak ezért a gon-

dolatáért se dicséret, se gáncs nem jár. Ez a kitüntetés nagyon egyszerű dolog. Olyan egyszerű, mint amikor X. ur egy szép gyűrűt vesz a feleségének. Vajjon mondjuk-e akkor, hogy ez kárptólás akar lenni, vagy hogy a kiengesztelődés pecsétje? Erről a térszalagrendről egy szót se kellene beszélni. Napirendre kellene térni fölötte.

„Mi az — kérdezhetnék — hogy önként mégis így hosszan foglalkoznak vele?”

Hogy ez mi? Eppen ez az, amit Kabos Ede ellenőzésnek nevez.

M. F.

Részlet egy drámából.

SZEREPLOK:

Draga királyné.

Sándor király.

Az inas.

(Szoba a konokban. A berendezés mellékes. Draga királyné egy diványon hever és francia regényt olvas Ohnetől.)

Sándor király (berohan, a kezében telegramm): Meghalt apám. Draga! Meghalt apám. (Neki esik a falnak és keservesen sír.)

Draga királyné (sápadtan teszi le a könyvet s a királyra merészi a szemét): Lehetetlen. (A királyhoz megy, elveszi tőle a telegrammot s elolvassa. Nagy szünet után rekedtes hangon, mintha fojtogatná a torkát a megdöbbenés): Csakugyan.

Sándor király (egy székre roskadva mereven rábámul a szőnyegre, sűrűn hull a könnye s kínban lihegve panaszol): Meghalt.... Értsd meg, egyszerűen meghalt. Szegény, szegény... Nagyon szenvedett... Ugy szeretett élni. Az ilyen embernek iszonyu lehet a halál. Hogy egyszerre csak mindennek vége.... Szegény, szegény....

Draga királyné (csipkés zsebkendőt szorít a szemére és fülébe, zokogásba tör ki): Szegény, szegény... (A kendő mellől a királyra pislan): Moga volt az élet, amikor utóljára láttam. Csillogott a szeme, az arca majd kicsattant. (Szomoruan.) Te sohase voltál ilyen egészséges. Sokat lumpolt szegény és a fia adja meg az árát.

Sándor király (Komoran): Most ne beszéljünk erről. (Megnyomja a csengettyű gombját.)

Az inas (bejön s megáll az ajtóban.)

Sándor király (szólami akar, de érzi, hogy elfojtja a szavát a zokogás, elfordul.)

Draga királyné (intézkedik helyette): A felség, amint csak lehetséges, rögtön elutazik. Menjen az igazgatósághoz s mondja meg, hogy az a parancs, hogy tegyék szabaddá a vonalat Bécsig.

Az inas (szertartásosan meghajlik és elmegy.)

Sándor király (viszafordul.): Köszönöm. Azt is kitalálod, amit gondolok. Velem jössz?

Draga királyné: Én? Ebben az állapotban?

Sándor király: Igaz, igaz...

Draga királyné: Pedig mennék. Szeretném megszokni a kezét, a mivel megütött. (Dus pillái alól a királyra néz.) Hogy megkínzott engem ez az ember... (Szenvedélyesen.) Belegázolt a becsületembe. (Hirtelen, egészen más hangon.) De már nem haragszom rá.

Sándor király: Persze, hogy nem. Olyan a szívem, mint a galambé.

Draga királyné: Senkire se tudok haragudni. (Ajka remegnek s egyszerre gücsösen zokogni kezd.) El akarta csavarni a fejedet. (Szenvedélyesen magához öleli a király fejét.) Ezt a fejet. Hogy soha a szemembe se nézzél. Ossze akarta törni a boldogságunkat. Hogy én ne szerethesselek... Téged, téged... (Öleli a királyt.)

Sándor király: És fondorkodott ellenem. Ki akart dobni a nyeregből... Pedig hát végre is én voltam a király...

Draga királyné: Ha majd a koporsója mellett állasz, mondd meg neki, hogy meg-

bocsátottam, amit ellenem vétett. A szerelem volt a boldogságom, a mi szerelmünk. Te voltál a lovagom, te szép, okos, bátor. És ő kőzénk tolakodott. Majdnem hogy elvesztettelek. Hogy gyűlöltem ezt az embert, (hirtelen) de miattad.

Sándor király (kítörve): Hitványság volt!

Draga királyné: S most odamégy térdepelni a koporsójához. (Vontatottan) Jól teszed. Az apád volt s mit mondana a világ, ha elmaradnál. Csak Dragát piszkolnák újra. Draga, Draga... Ezt is ő hozta divatba. (Csendesen sírva) Azt mondanák, hogy én tartottalak itthon. Hogy a gyűlöletem nem engedett fel még a halála után se. Pedig hát ugy bocsásson meg ennek az embernek az Isten, ahogy én... (Göröcsösen zokogva) De megszenvedtem pedig érted és mindennek ő volt az oka. Gonosz ember.

Sándor király: Az, az! (Elgondolkozva) De hát a világ. Csakugyan ugy foghatnák fel a dolgot, hogy...

Draga királyné: Hogy hálátlan vagy... Hát ugyan mivel tartozol neki? Legfőbb nebb most lennél király s éltél volna egy kicsit velem szabadon, boldogan. Elmentünk volna Olaszországba... De a férfi mind egyforma. (Panaszosan sír) A világ nekik a fontos s az asszony, az semmi. Pokol volt az életem, de te számba se veszed. Csak a világ...

Sándor király: De fiam...

Draga királyné: Csak menj. Ha neked kedves az az ember, aki velem ugy bánk, mint valami eselődél... Ha el tudod neki felejtetni, hogy meghurcolt engem a piszokban... Ha már megutáltál... (A divány támlájára könyökölve sír, a teste vonaglik.)

Sándor király: De fiam, arról szó sincs.

Draga királyné (folyton sírva): El-mehetek. Ahogy idehoztál, ki is dobtatsz. Végre is, te vagy az, aki parancsol... Nem állhatok az utadba.

Sándor király: Ugyan kérlek!

Draga királyné (keservesen sír): Engem így itt hagyni... Ó én szegény, szerencsétlen asszony. Ha előre tudtam volna...

Sándor király: Ej, legyen már vége.

Draga királyné (fuldokolva): Belehalok, belehalok...

Sándor király (kedvetlenül járkal a szobában.)

Draga királyné: Aztán eljöhetsz majd a siromhoz.

Sándor király: Ne izgasd magad.

Draga királyné: Te izgasz. (Hátrahanyatlik a diványon): Jaj, jaj...

Sándor király (hozzászalad): De édesem. Mi lesz? No, nyisd ki a szemed. (Rázza.) Draga, Draga...

Az inas (bejön): Az igazgató azt mondja...

Sándor király: Nem kell semmi. Itthon maradok.

(Függöny.)

Budapest, február 13.

— BUDAPESTI NAPLÓ. Február 15-én új előfizetés nyílik a Budapesti Naplóra. Kérjük azokat a tisztelt olvasóinkat, akiknek az előfizetése ezen a napon lejár, méltóztatásukkal a megújításról idejekorán gondoskodni, hogy a lapot akadálytalanul küldhessük tovább.

— A német trónörökös házassági terve. Mint Londonból táviratozzák a Daily Chronicle mai száma világáig kúrtólte, hogy az ifjú német trónörökös legközelebb el fogja jegyezni Emma battenbergi hercegnőt. Berlinben illetékes helyen nem is tartják érdemesnek megcáfolni ezt a képtelen hírt, csak éppen mosolyognak rajta. A közleményből egy szó sem igaz sőt mi több, Emma nevű battenbergi hercegnő egyáltalán nincs is. A battenbergi herceg két lányát Alice-nak és Lujzának hívják. Egy berlini estilap szót veszteget a londoni újság képtelen hírére és hozzá üzi, hogy írásbeli végrendelet maradt I. Vilmos császártól, amelyben a német egység megalapítója mindörökké tiltakozik az ellen, hogy a Hohenzollern-dinasztia házasság révén a Battenberg-családdal atyafiságba kerüljön.

— Kinevezés. Herz Henrik, a jeles fővárosi mérnök, aki mint elsőrendű vasuti szakérő ismeretes, a drávaivideki vasutak üzletvezetőjévé nevezetett ki.

— Házasság, amely ellen forradalom készült. Spanyolország több városában nemsokára kihirdetik az ostromállapotot egy házasság miatt, amelyet nemsokára megáld valamely madridi udvari jezsuita. A menyasszony az asturiai hercegnő, a vőlegény a casertai gróf, ősmert retrográd jezsuita esemete. Ez ellen a házassági terv ellen hetek óta folynak a lármás és véres utcai tüntetések, amelyeknek már egész sor ember esett áldozatul. Most a tüntetések egyre komolyabb szintűltenek s már-már forradalomtól lehet tartani. A táviró újabb zavargásokról ad jelentést. Az El Pais tegnapi számában vastag betűvel közölte azt az ítéletet, amelyet a katonai törvényszék a karlista háboru után a casertai gróf ellen hozott s egyúttal fől-sorolta a rémes tetteket, amelyeket a gróf legkivált Cuenzában elkövetett. Alig egy-két óra alatt a lapnak két kiadása elfogyott. Az emberek megvették s belchajigálták Ugarte belügyminiszter kocsijába és az udvari kocsikba. A kormány ma megtiltotta a lap megjelenését. Az egyetemi hallgatók az asturiai hercegnő esküvőjének napján Madrid utcaín gyászmenetet akarnak rendezni, de a lakosság zöme nem helyesli ezt az eszmét, mert nem akarja a hercegnő esküvőjét megzavarni. Azt hiszik, hogy az esküvő után nagy személyváltás lesz az udvarnál. A kormánynak tudomása van arról, hogy Cadizban, Pampelunában, Saragossában, Valenciában és Malagában titkos köztársasági bizottságok vannak. Ezekben a városokban legközelebb ki fogják hirdetni az ostromállapotot.

— Frigyes özevgy császárné betegsége. Kölnből jelenti tudósítónk, hogy a Rheinisch-Westfälische Zeitung jól értesült helyről oly tudósítást kapott, amely azt mondja, hogy Frigyes özevgy császárné betegsége gyógyíthatatlan és közel van a katasztróia. Az özevgy császárné vizenyőben szenved, amelyhez vesebaj, némeleg szerint veserák járul. A kezelő orvosok már csak azon fáradoznak, hogy a császárné szenvedéseit enyhítsék és amennyire lehet elodázzák a katasztróiat. A császári család is tudja, hogy a császárné életét közvetlen veszedelem fenyegeti s azért Vilmos császár testvéreivel együtt majdnem folytonosan a nagybeteg mellett van.

— Százszekrek folyamodása. Dániában kétszázharminchatezer munkás irta alá azt a kérvényt, melyet a tudóvseszes szanatóriumok föllállítása tárgyában intéztek Dánia kormányához. Ennél hatalmasabb petíciót csak egyet ismerünk. O'Conel kérvényét, aki az irek felpanaszolt sérelmeit és méltányos követeléseit terjesztette az angol parlament elé — talágin. O'Conel feiratát közel egy millió honfitársa irta alá annak idején. A dán monstrepetíciónak szokatlanul érdekes tünete kétségteletlenül az, hogy a munkások közül akad egy negyed millió, akik mind a tudományban biznak és meg vannak győződve arról, hogy az emberi ész hatalma a természet pusztító dühét megfékezni képes.

— Deschanel esküvője. Párisból táviratozzák, hogy a hatodik kerület maireje előtt ma volt Deschanel kamarai elnök polgári esküvője Brice kisasszonnyal. A házasságkötés a legnagyobb egyszerűséggel történt s csak a menyasszony szülei és a tanuk voltak jelen. Dechanel részéről Loubet elnök és Legouvé Ernő akadémiai tag szerepeltek tanuk gyanánt. A maire a formások előtt üdvözlő beszédet intézett Loubethez és a mátkapárhoz. Az egyházi esküvő 16-ikán lesz.

— Jekelfalussy tanácsos halála. Jekelfalussy József miniszteri tanácsos, a központi statisztikai hivatal igazgatójának ravatálát lakása ebédlőjében állították fel, az országos statisztikai hivatal budai palotájában. A díszes ravatalra temérdek koszoru gyült már eddig is. A halott látogatót a hivatal egyik tisztviselője fogadta. Holnap, csütörtökön, délután négy óraker a beszentelés után elszállítják a halottat a hontmegei Lontóra, s ott pénteken helyezik örök nyugalomra. A résztvittáviratok egész sora érkezett a gyászoló családhoz. Ma délelőtt Hegedűs Sándor kereskedelemügyi miniszter fejezte ki részvétét, aki az elhunyt utolsó betegségó alatt is rendkívül érdeklődött állapota iránt és mindennap tudakolta hogylétét; továbbá Darányi Ignác földmívelésügyi miniszter, Berzevics Albert családijával, Rakovszky István államszám-széki elnök és neje, Rakovszky Géza és Héltai Ferenc országgyűlési képviselők, Ivánka Oszkár családijával, Lits Gyula családijával, Láng Lajos, Lukács Antal főrendiházi tag családijával, Szell Ignác, Szeitovszky János képviselő családijával stb.

— A német cenzura és az irók. A porosz országgyűlésen ma ismét volt egy kis színházi vita a cenzura kérdése körül. A vita érdekes pontja Rheinbraten belügyminiszternek az a kijelentése, hogy írói körök kívánságának megfelelőleg a cenzura-hatóságba írói szabórtókat akar támaszkodul kinevezni, de az irók közül erre a szerepre senki sem vállalkozott.

— **Szent a béke.** Monakóról szenzáció jött legutóbb. A monakói fejedelmi pár külön utakon jár, s a fejedelmesszony nem egyedül jár a maga útján. *De Lara*, a muzsikusi kíséri. No ez nem volt igaz, igazán semmi se volt a dologból hiteles. A hercegnő haza jött, s ahogy összekapott politikusok egymásba fűzik karjukat, hogy a világ valahogy ne gondolja őket haragos felelőnek, a monakói fejedelmi pár is kiköcsözött, hogy a nép lássa őket. S a nép, mint most az újabb tudósítás szól, lelkes és ujjongó. *Alice*t, a fenséges szöktét, ovációval fogadta az állomáson, este pedig az operában az előkelők, akik hetekig annyit pletykáltak, lelkesen és hódolattal üdvözölték. *Alice* kegyesen mosolygott Richelien hercegisasszony társaságában, aki első férjéül való leánya neki. Egyébként majd válás lett a dologból, de hát kibékülés következett be. Azt mondják, Loubet elnök volt az, aki rendet csinált a házban.

— **Hercege Ferenc ünneplése.** A magyar írók és újságírók ma este nagy lakomával ünnepelték *Hercege Ferenc*et, az *Ocskay brigád*erős illusztráció szerzőjét. A lakomán mintegy százötvenen vettek részt. Ott láttuk az ünneplők közt *Gulner Gyula* belügyi államtitkár, *Rakovszky István*t, az állami számvérvőzék elnökét, *Szemere Attilát*, *Beöthy Zsoltot*, *Kiss Józsefet*, *Bródy Sándort*, *Rákosi Viktort*, *Ambrus Zoltánt*, *Endrődi Sándort*, *Róna Józsefet*, *Fadrusz Jánost*, *Faluvi Gábort*, az írói és művészlét számos kitűnőségét. Az első beszédet *Rákosi Jenő* mondotta. A Herceget ért támadásokat persziflával tiltakozott a politikának a szépirodalomba való betörése ellen. Esemelte Rákóczy korát, vázolta az akkori főurak jellembeli fogyatkozásait, s mindezekből élesen emelte ki Hercege hőségét, Ocskaynak erős tragikumát. Figyelemmel hallgatott beszéde végén bizonyította, hogy éppen az a körülmény, hogy Ocskay tragikus hős és nem csak amolyan ide-oda pártoló katona, a legszebb bizonyítéka annak, hogy Hercege darabja a legszebb, legmeghatóbb hódolat Rákóczy Ferenc nagyságának. A nagy sikert aratót hazafias darab szerzőjére írtette poharát. — Általános figyelem közepette állott fel erre *Hercege Ferenc*.

A jelenlévők közül — mondotta — sokan voltak, vagy leszek abban a helyzetben, hogy ilyen banketen a meghatottság nagy zavarba hozza őket. Ő egy levedőli merit erőt és bátorságot. Ezt a levelet egy bánáti kis faluból kaptam, egyszerű német emberek írták náluk szokatlan, cikornyás stílusban, egyszerű emberek, akik örülnek, hogy az ő földjükhöz néhány babénevetel szerzett. Amikor a történelmi tárgyhoz nyúlt, érezte, hogy az ő zászlójának csakis most, éppen most lehet a diadala. De éppen akkor s éppen onnan, amikor és ahonnan legkevésbé várt, ütés érte. Megvallja, íjait neki ez az ütés. Megvizsgálja és örömmel tölti el, hogy barátai és kollegái melléje állottak. Három pohárköszöntőt foglalt gyébe. Üriti poharát elsősorban az írók és újságírók vendégeire, másodsorban Rákosi Jenőre, s harmadsorban kollegáira. Mint a cigányoknak, aki nagy földet bejár és sokféle társaságnak muzsikál, úgy neki is az esik legjobban, amikor a saját bandája dicseri. Amikor a premiérjén a koszorúk közt feladták neki azt a koszorút, amelyet a *fiúk* küldtek, tele volt boldogsággal. Ugy érezte magát, mint a cigány, akinek a körötte ülő többi füstösképű azt mondja:

— More, nem volt rossz ez a nóta...

Barátaira, a *fiukra* üriti poharát.

Tüntetőszériű, hosszan hangzó taps riadt a szépen elmondott beszédre. Hercege után beszélt *Márkus Miksa* (a vendégeket köszöntve tel), *Rakovszky István*, aki Rákosi Jenőre emelte poharát, *Gulner Gyula* államtitkár, aki a magyar írók- és újságírók ideálisan küzdő csapatját érette lelkes, szép szavakban, *Szemere Attila*, *Gelléri Mór*, majd ismét *Hercege Ferenc* (ez-uttal a Vigszínház művészeire és vezetőire), *Fadrusz János*, *Berényi László* és *Tábori Róbert*.

A társaság még sokáig maradt együtt, lelkes hangulatban hallgatva a szebbnél-szebb kuriozótákat.

— **Biztonság és kereskedelem** cím alatt *Lakatos Sándor* jeles újságíró társunk szerkesztésében, *Bartha Lajos* kiadásában új közgazdasági folyóirat indult, amely havonként háromszor jelen meg. A tartalmas első számot ma küldték esté.

— **A Lloyd-társaság estélye.** A *Lloyd-társaság* holnap (csütörtökön) este saját helyiségeiben társas összejövetelt rendez. Vacsora után dr. *Vaisz Sándor*, a nagynevű kriminalista, *Poros átkák* cím alatt szabad előadást tart.

— **Segítség a szegényeknek.** A Podmaniczky-utcai kenyérszót-boltban tegnap 12418 adag kenyeret osztottak ki. Ujabbán a következő adományok folytak be: *Alice Barbi* 1500 K., *Szamosyné* 1 K., *New Irma* 3 K., *Névtelen* 50 kiló kenyér.

— **Az újságírók egyesületéből.** A Budapesti Újságírók Egyesületének választmánya ma délután rendkívüli ülést tartott, *Vérsi József* elnöklése mellett. — *Szatmári Mór* főtitkár bemutatta *Liptai Károly* hírlapírójának egyesület elnöklébe intézett levelét, amelyben bejelenti, hogy a *Magyarország*-nál viselt állásától minden fölmondás és végkielégítés nélkül elmozdították, mert az *Ocskay brigád*erős írott kritikája ellenkezik a magyar história és a lap álláspontjával. Az ügyét azért jelenti be a *Budapesti Újságírók Egyesülete* elnökségének, mert úgy látja, hogy nemcsak az újságíró és lapkiadó között való törvényes jogviszony van megsérülve, de a hírlapíró szabad vélemény-nyilvánítása is. Hosszabb vita után a választmánya egyhangulag a következő határozatot hozta:

A *Budapesti Újságírók Egyesületének* választmánya, tárgyalván *Liptai Károly* hírlapírójának a *Magyarország*-tól való elbocsátása ügyében hozza intézett bejelentését, tudomásul veszi az elnökségnek azt az értesítést, hogy *Liptai Károly* ur, az egyesület elnökének *közbéjárásával* — új állásokban már talált kedvező teret szellemi munkájának az eddigigél jóval előnyösebb értékesítésére; a választmány *Liptai Károlynak*, noha nem is tagja az egyesületnek, ez ügyben tanúsított eljárását mindenféleképpen kifogástalannak és helyesnek találja s ügyét, melyhez az újságírók szabad véleménykimondásának nagy érdeke fűződik, a Budapesti Újságírók Egyesülete ügyének jelenti ki és rokonszenvűről biztosítván az érkezői és anyagi érdekeiben megsértett kollegát, felhívja a Budapesti Újságírók Egyesülete ügyészet, hogy *Liptai Károly* ur képviseletében tegye meg a törvényes lépéseket az illető kiadó-tulajdonos ellen a méltatlanul elbocsátott hírlapíró végkielégítésének behajtására.

A *Budapesti Újságírók Egyesülete* február hó 15-én, pénteken délután fél 4 órakor ismét rendkívüli választmányi ülést fog tartani, amelyen az újságírási terén legujabban felmerült jelenségeket veszi tárgyalás alá.

— **Kalálkozás.** *Burg Lajos* táblabíró, a kiváló kriminalista, az éjjel agyszélhűdés következtében meghalt. *Burg* bíró még az őszel influenzába esett és azóta semmiképpen sem tudott kilábalni belőle. Hét-főn este orvosától hazafelé menet, az utcán összeesett és azóta nem is tért magához. *Burg Lajos* 1875-ben elnöki titkára lett a budapesti ítélőtáblának, 1887-ben bírónak nevezték ki s azóta mindig a büntető tanácsokban működött, nagy szakértelemmel és tudással. Legutóbb az I. tanács tagja volt, de betegsége következtében gyakran félbe kellett szakítania bírói működését.

*Szabó Károly*t, a tegnap elhunyt fővárosi tanácsnokot, a *Gergely-utca* 23. szám alatt lévő lakásáról ma este szállították az új kőbányai templomba, ahol már fel van állítva a díszes ravatal. Holnap, csütörtökön délelőtt 10 órakor, *Hock János* kőbányai plébános, a ravatal előtt gyászmisét mond *Szabó Károly* lelki üdvéért és a beszentelés után kiviszik a kerepesi-utcai temetőbe, hol a főváros által adományozott díszsírhelyen örök nyugalomra helyezik.

— **Kilépés az Orvos-Szövetségből.** A Budapesti Orvos-Szövetség tudvalevőleg határozattal emelte azt az indítványt, hogy akik a nyilvános ingyenes rendelkezésre vonatkozó szövetségi határozatokat be nem tartják, súlyos etikai vétséget követnek el. A budapesti poliklinikai egyesület főorvosi kara, a jótékony célt szolgáló intézet keretében igazgatótanácsi határozat folytán, nem juttathatván érvényre a határozatokat, tegnap tartott ülésén kimondta, hogy a Budapesti Orvos-Szövetségből egyetemlegesen kilép. Nagy veszteség éri ez által a Szövetséget, mert a kilépők sorában a következő tekintélyes tagok állanak: dr. *Schaffer Ernő*, dr. *Csapody István* egyetemi rektor tanár, dr. *Stern Samu*, dr. *Rothmann Armin*, dr. *Puky Akos*, dr. *Lichtenberg Kornél*, dr. *Felék Hugó*, dr. *Török Lajos*, dr. *Vas Bernát*, dr. *Hirschler Agost*, dr. *Liebmann Mór*, dr. *Schwartz Arthur*, dr. *Terray Pál* dr. *Baumgarten Edmond* egyetemi tanár. A szövetség elnökségéhez intézett átiratot, — mint értesülünk — a kilépők ma aláírták, akikhez csatlakozni fog a poliklinikának 17 tagból álló asszisztenszi kara is. Az egyetemi klinikákon sem tartják keresztülvihetőnek a szövetség újabb határozatát az ingyenes rendelkezéseken; ennek egyébként a szövetség plenuma előtt kifejezést is adott dr. *Taufer Vilmos* egyetemi tanár. Mielőtt a súlyos etikai vétséget kimondották, az orvosi fakultás tanári kara is állást foglalt a szövetségi határozattal szemben, mert a karnak ilyen értelemben főbírálati foruma csak a vallás és közoktatásügyi miniszter lehet s kénytelen lenne a kar, ha az etikai vétségre vonatkozó pont fel nem függesztetnék kilépni a szövetségből.

— **Baleset a pályaudvaron.** A rákosi rendező-pályaudvaron az este két vonat összeütközött. Az összeütközés következtében tíz kocsik kiestek, de embereken szerencsére nem esett kár. Az összeütközést — mint a vizsgálat kiderítette, — hibás váltóállítás okozta.

— **Milán kutyája.** A kutya hű állat. Ez az állító mondat, melyből oly sokszor keresték már ki az alanyt és állítmányt, újból szerephez jutott. Milán király halálása ágya közeléből hiányzottak azok, akik még a szegény nap százas embereket betegágyát is körül szökták állni s a száműzött király után alig sóhajtott valaki. A kutya azonban hű állat s együtt szenved a gazdájával. A Milán kutyája gondolkodóba esett az emberek kegyetlensége és hidegsége fölött s ekképp medítált:

— Itt az alkalom, hogy bebizonyítsam az ósrégi állító mondat igazságát. Rossz kutya volnék, ha én is elhagynám a gazdám s egészségem tudóval, farkesóvalva járnék a világban, mikor a felséges ur meghal. Ezt én nem teszem. Kutya vagyok ugyan, de mégsem olyan gyalázatos kutya, hogy illysmire vetemedjem.

Miután illy módon medítált a király kutyája, fájdalommal vonított, s az orvosok csakhamar konstatálták rajta, hogy tüdőgyulladásba esett. A király egyre gyöngült, egyre sápadtabb lett s a betegszobából aggodalmas arccal jöttek ki az orvosok.

— Meghalt — mondta a doktor szomorúan.
— Meghalt? — gondolta a kutya s megint az állító mondatra gondolt.

— Ha ő meghalt, én sem élhetek — mondta magában — s estére odavánszorgott a kályha sarkába és kiszenvetett. A gazdája után ment, pedig az állító mondatban, az oly sokszor megtalált állítmány szerint, ő csak állat volt.

— **A párbaj a német hadseregben.** Berlinből jelenti tudósítónk, hogy ott a parlamenti körökben a *mürchingeni* véres affairrel s a hadseregben divó párbaj-kényszerrel kapcsolatban beszélnek, hogy a hadsereg vezetősége a hibás, amiért a párbajdüh annyira elharapódzott. Hir szerint egy katonai becsületbírószék elnöke kénytelen volt rangjáról lemondani, mert egy becsületbeli ügyben a tiszt becsületbírószék előtt úgy nyilatkozott, hogy egészen korrektül, békés uton lehet elintézni oly sértést, amelyet az egyik fél ittas állapotban követett el. Az illető katonatisztet kérészeteké volna a hadsereg kötelékéből, azért önként lemondott rangjáról.

— **Tél a Rivierán.** *Nizzából* telet jelentenek. Fagy és hóvihar van napirenden s a pompás növényzet pusztul. A pálmák és narancsfák megbarnultak s az olajfák eltagytak. A csapás igen nagy, mert ennek folytán évekig nem szüretelhet a partvidéki lakosság olajbogyót.

— **Házasság.** Dr. *Simon Dani* kaposvári ügyvéd eljegyezte *Guttmann Jenny* kisasszonyt, *Guttmann Mór* sárvári kereskedő leányát.

— **Öngyilkos főorvos.** *Székesfehérvárról* jelentik, hogy dr. *Turckányi István*, honvéd-főorvos, tegnap délután fűbélte magát a Szigetsor 7-ik szám alatt lévő lakásán. *Teodorovics* ezredorvos éppen meg akarta látogatni s amikor benyitott hozzá, szerencsétlen kollegáját már holtan találta. A főorvosorvos ötvenhárom esztendő volt és nagyon kedvelték. *Tamassy Béla* honvédezeredeles megjelent a lakásán, jegyzőkönyvet készített az esetről s lepecsételte a lakást. A halottat a csapatkórházba vitték. Két lepecsételt levelet találtak nála, amelynek egyikét leányához címzett, aki Pozsonyban egy örnagy felesége. A másik levélben tisztársaitól bucsuzik és elmondja, hogy nagyfokú idegesség kergette a haláiba.

— **Vörösmarty-ünnep.** A budapesti magyar királyi állami felsőbb leányiskola február 18-án délután öt órakor az intézet nagytornájában Vörösmarty-ünnepet rendez a szobor-alap javára. Az ünnepnek gyönyörű műsora van; jegyek 10—1-ig válthatók az intézetben. (Uj-utca 1.)

— **A második tél.** A Duna álló jége a napokban megindult, el is kotródott s a pár napig tartott tavaszi idő azt engedte remélni, hogy közeledik a tavasz. Ehelyett azonban ismét hidegre vált az idő. Az ország minden részéből nagy fagyokat jelentenek s a kisebb, — már zajlásnak indult folyók legnagyobb része ismét jégkéreggel van borítva. A Duna egész hosszában erősen zajlásnak indult újra. A fővárosnál oly sűrű a jég, hogy ha az idő nem enged, egy-két napon belül ismét megáll. A földművelésügyi minisztérium vizrajzi osztályához ma érkezett jelentések szerint a Duna mindenütt apadó jellegű, főleg pedig Ujvidéki. Budapestten tegnap óta 10 centiméterrel esett a víz, s magassága 110 centiméter. A horvátországi folyók közül a Dráván és Murán van erősebb jégzajlás, míg a Tiszán a jég Csengradig változatlanul, erősen áll. Szeged és Títel között a víz jégmentes. Általában mondható, hogy sehol veszedelm-től tartani nem kell.

— **Leégett gyár.** *Pétervárról* táviratozzák, hogy Gondonban leégett a *Schreun-Soresenszky*-féle dohánygyár, mely 1429 munkást foglalkoztatott. A gyár évi forgalma meghaladta a két millió rubelt.

Szájpadlás nélküli fogak.

Főlislegessé teszik az inylemez használatát. A szájból kivenni nem kell, nem is lehet. Számos elismerés tőle. Jótállás.

Wellner Gyula

szpecialista a szájpadlás nélküli műfogakkészítésben VI. kerület, Andrássy-út 38. szám.

— **A népdal.** A vadon virága és a rend nem igen férnek össze egymással. A vadvirág a szabadság földjében fogamzik meg és ennek levégőjében él. Ahol pedig a rend fogalma megfogamzik, ott a szabadság, a korlátlan szabadság, a korlátok által nem feszélyezett arany szabadság — halálkóli kezd.

Valami kis félig nyilott vadvirág ügyében itélkezett... stilszerű volna dalolva fejezni be a mondatot... a szegedi kapitány.

Kopott ruhában, mezitláb, kócosan, borzasan, az elhagyatottság minden tünetével külsején állott meg a kis rendbontó parasztlány a rendfőntartó hatalom képviselője előtt.

— Hát te már megint itt csavarogsz, te céda rongy te?

A kis lány szeme egyet villámlik, azután — mintha tehetetlensége tudatára ébredne — ismét elborul; nem felel.

— Nos, nem mondanád meg, ki hívott vissza Szegedre, miután én kitiltottalak innen?

— Senki se hívott, csak a szívem vonzott vissza.

— A szived? És aztán mit keres itt Szegeden a te szived?

— Hát... nótát! Abba a színházba akarnék elmenni, ahol már egyszer voltam és ahol a sok néta közül egyet nagyon szeretnék még egyszer hallani.

— Micsoda néta az, te boglyas kis bolond?

— Az, kapitány ur, hogy:

Nincsen anyám, nincs énnekem szeretőm...

Réges-régen künn nyugszik a temetőm.

— Hát aztán mért tetszik neked annyira ez a néta?

— Mert éppen olyan, mintha... olyan az, kérem, mintha... én rám csinálták volna.

A nehéz vallomás után a fekete szemek tüzet ismét eloltja néhány csillogó vizesöpp, amely végig perog az arcon és aláhull. E csillogó vizesöppök mutatják meg kívülről, hogy a kis parasztlány lelkében belül megcsendült a magyar népdal, az a csodásan egyszerű dal, amelyik úgy cseng és bong, úgy elbusit és úgy fölemel, amelyik elszomorít, de ugyanakkor megvigasztal és — mintha csak a parasztlelkek evangéliuma volna, sorost és időt, életet és viszontagságokat és mindent megmagyaráz.

De a kapitány nem alkuszik. Az ő lelkét nem a nóták, hanem a rendeletek és paragrafusok kormányozzák. Ezek közül kereste ki azt, amelyik őt esztendőre tiltja ki Szeged területéről a kis csavargót.

Hogy miért? Hát csak azért, mert a kis csavargó parasztlány vadvirágos lelkében összeütköztek egymással: a népdal és a rend.

— **Öngyilkos dohánygyári tisztviselő.** Lovag sályomvári Mandis Károly dohánygyári tisztviselő, a budapesti dohánygyárak tisztviselői karának egyik rokonszenves tagja, öngyilkossá lett. Mandis a József-utca 32-ik szám alatt lakott fiatal feleségével, született Balogh Emmával. A múlt esztendőben keltek csak egybe és nagyon boldogok voltak. Ezt a boldogságot azonban megzavarta Mandis betegsége. Az ősszel meghűlt és közhínyt kapott. Állapota annyira rosszabbodott, hogy lábai felmondták a szolgálatot. Ágyának esett és gyógyíthatatlan betegsége miatt buskomorrá lett. Tegnap reggel azután öngyilkosságra szánta magát. Felesége a konyhában forgóldott, a család pedig az udvarban a ruhákat porolta. Ezt az örüzetlen pillanatot használta föl, hogy végzetes tettét végrehajtsa. Egyszerre hatalmas durranás hallatszott a lakásból. Az asszony a dőrengre munkáját félbeszakította a szobába rohant. Ekkor látta, hogy léreje a szoba közepén a földön hevert, nagy vértócsában. A szerencsétlen embernek jobb halántékából vér patakzott. A gyilkos golyó nyomban megölte. A holttestet az orvostani intézetbe szállították. A család kéreimre azonban mellőzték a boncolást és megengedték, hogy az elhunyt lakásába vissza szállítsák. Itt azután ma ravatára helyezték. A délelőtti folyamán a nagyszámu és előkelő rokonság koszorú özönével árasztotta el a gyászos véget ért tisztviselő koporsóját. A szerencsétlen ember éppen ebben a hónapban töltötte be negyvenedik életévét. Temetése ma délután fél 3 órakor volt, a családtagok és barátok teljes részvétele mellett.

— **Gyilkosság a templomban.** A hajdu-büször-ményi görög katolikus templom perselyeit próbálgatta fölszteni Zelénka Mihály. A dolog nem ment könnyen s így a baltájával fészegette a perselyeket. A zara Giriti János községi szolga a papakra futott s elmondta, hogy a templomban rablók járnak. Fábok András templomszolga Giritivel és egy másik községi szolgálóval együtt fölynitották a templomajtót és Giritit az ajtóban hagyva, bemettek a templomba. A rabló ezalatt az ajtóhoz szökött s az ott őrködő Giritit baltával lejtötte. A merénylet utóéletét és elfogták, amiből szegény Giriti Jánosnak kevés haszna volt, mert még az ő folyamán meghalt.

— **Vörös Miska és Ossip Schubin.** Ez a két név egy kerül egymás mellé, hogy Berlinben a büntető törvényesék előtt ma Vörös Miska cigányprimás mint vádló állott, a vádlott pedig Ossip Schubin, a viághírű regényíró volt. Családi nevén Kirsch Lóla, egy magasrangú osztrák származású katonatiszt leánya, akinek művei világszerte ismeretesek. A magyar föld-ridőben zakadt cigányprimás a becsületét kereste a hirneves regényíróhoz, aki azt írta róla egyik legújabb munkájában, hogy elvetemedett sehnai cigány. A tárgyalás azzal végződött, hogy a felek kibékültek, mert az író a bíróság előtt ígéretet tett, hogy tisztára mossa egy nyilatkozat útján Vörös Miskát, aki Ossip Schubin regényében bevonult a szépirodalom csarnokába.

— **Az acélkirály bölcs mondásai.** Andrew Carnegie, az amerikai acélkirály, immár éveken és milliókban egyképpen gazdag lett. Az esztendő sorában a hatvanadikát könyvelte már el, a milliók tömegében a négytízszázötvenadikát. Mind a két szám biztosítja számára azt a nyugalmat, amely a bölcs tanításokhoz jó feltétel. Ebből a nyugalomból az agg Carnegie ajkáról a legutóbbi időben két mondás hangzott el. Az egyik így szól:

— A dollárokért való hajszja méltatlan az aggkorhoz!

A másik, amelyet egyenesen az ifjúsághoz intézett egy new-yorki baptista-templomban tartott szónoklatában, ezt a tanácsot adja:

— **Fiatal emberek!** Ha pedig szerelmesek akartok lenni, próbáljatok olyan nőbe beleszeretni, aki legalább husz-harminc évvel idősebb nálatok.

Az ájtatos fiatalok, akik ezt az utóbbi tanítást hallották, bizonyos, hogy nem fognak beleszeretni nálunknál legalább husz-harminc esztendővel idősebb hölgyekbe. Sőt azok között az ifjak között sem igen akad majd tanítványa az agg Carnegieknak, akik föltanulták és a hírlapok útján értesülhetnek csak a nagy intézőről. Pedig hogy az öreg acélkirálynak nagy oka lehetett arra, hogy ezt a bölcseséget kimondja, arra elég súlyos argumentum az, hogy neki meg egészen fiatal a felesége. A dollár-hajszára vonatkozó axiómák már inkább számíthat hűvekre, persze tulnyomon csak a hatvan éves — milliómosok között. Kétségtelen, hogy nem szellemkedő szándék beszélt belőle. Aki mint szegény kivándorolt skót inasgyerek kezdte a pályáját s ezen a pályán annyi jót tett, mikor már módja lett hozzá, mint ő, annak jussna volt ahhoz, hogy egy borus reggelen a milliók kavargásától tengeri betegséget kapjon. Elvégre a milliomos acélmunkás is megkívánhatja a nyugalmat. Az aztán már máshová tartozik, hogy a milliómosok mikor hagyják abba azt a hajszát, amely a dollárokat olyan rettenetesen súlyos, lidérenyomásként nehezítő garmadákba halmozza össze...

— **A munkanélküliek zavargása.** Nagy zavargás volt ma délelőtt a budapesti munkaközvetítő intézet József-körút 36. számú helyiségében. A munkanélküliek közül egy csomó elkeseredett ember bevérte az intézet ablakait, mire a rendőrség közelépett és vagy harminc munkanélkülit bekísért a VIII. kerületi kapitányságra. A zavargás kora délután ismét megújult. A Kis Salétrom-utca és Nagy Salétrom-utca sarkán, a József-körút közelében levő munkaközvetítő intézetben mintegy kétezer foglalkozás nélküli való munkás van bejelentve s ezeröttszáz-kétezer munkátlan folyton az intézet helyiségeiben tartózkodik s ott várja, amíg valami munka kímákozik. Az intézet helyiségei kicsinyek ennyi ember részére és a munkások nagy része kiszorul az utcára. Néhány nap óta a munkátlanok rendetlenkedtek a várakozó helyiségekben. Nagy zajjal munkát követeltek, fűtöltek és lármaztak, úgy hogy alig lehetett hallani, amikor az intézet tisztviselői a munkanélküli kibiridették. Létay miniszteri tanácsos, az intézet igazgatója, tegnap azután lelkükre kötötte a munkásoknak, hogy maradjanak eszbenben. Figyelmeztetésének azonban nem lett fogadtatva. Ma reggel ismét megkezdődött a zajongás s az intézet helyiségeiben oly nagy volt a lárma, hogy az igazgató föltizenegykor rendőrökért küldött. Két rendőr állandóan ott van ugyan az intézetben, de ezek már nem tudták a rendet föntartani. Mig a segítség megérkezett, a munkások nagy garázdálkodást vittek végbe. Örköni kövekkel és széndarabokkal bedobták az üvegajtókat és az ablakot. Az intézet helyiségeiben üvegfallal van elrekesztve a tisztviselő szobája; ennek az üvegfallnak több ablakát szintén betörték. A tolongásban kitöltött a helyéből egy lából készült falat és egy ajtót összezúztak. A kerületi kapitányságtól busz lovas- és gyalogrendőr érkezett akik a zajongókat igazolásra szólították fel és be akarták kísérni a VIII-ik kerületi kapitányságra. Amikor ezt a munkások meglátták, társaikat ki akarták szabadítani s e közben egy rendőrt megsebeztek. A zavargók még többször megismételték a támadást a rendőrök ellen, a Német-utca sarkán majd visszamentek a Salétrom-utcába s ott szén-

darabokkal bevértek Létay igazgató szobájának kettős ablakát. A rendőrök innen is elkergették őket s nagy csomó munkást ismét bevitték a kapitányságra. A le-tartóztatott munkások felett a következőleg itélkezett a kerületi kapitányság. Elhítték:

Tibola Károly 100 korona, Varga Károly 100 korona, Mühlberger Armin 100 korona, Lukács János 30 korona, Kovács-Gyurcs János 20 korona, Jurgyevics József 30 korona, Weber Lipót 20 korona, Shimpfel Pál 50 korona, Fehér Gerő 50 korona, Kajler Gyula 50 korona, Szulcsán Sándor 30 korona, Nagy Gábor 30 korona, Antal János 50 korona, Tanninger Jenő 50 korona, Mesko Soma 50 korona, Tóth József 30 korona, Apitel József 50 korona, Bajusz Döme Németh J., Bambeck Ignác, Borsi Benjámin, Czeglédi Kálmán 30—30 korona, Szekler Jenő 100 korona, Vergy József, Zuckermann Samu, Dörner Ignác, Nerec János, Pezrec József, Harangó Jónás, Piri Antal 50—50 korona, Pertschaer János 20 korona, Pápai István 10 korona, Titsch Lajos, Horváth Gyula, Nagy János 10—10 korona, Keszler Albert, Nagy János 10—10 korona, Muszli Sándor 100 korona pénzbírságra.

Miután csak ketten felebbezték az ítélet ellen, háromat pedig fementettek, a többiek a tolonchába kerültek. Ezeket óriási néptömeg jelenléte s ordítással mellett vitték ki három közt a tolonchába. Megemlítettük itt, hogy holnaptól fogva sok rendőr áll az intézet előtt az esetleges rendezavarások megakadályozása szempontjából.

(x) **Ákácia krémé** országos díjazást kapott a legkedveltebb araszépitő ára: 2 K. Főraktár: Krieger György gyógyszerháza Budapest, Kalvin-tér. Poudre 1 K., mosdó-szappan 1 K.

(x) **Dr. Kovács képszatija** (csakis félhold-alaku védjeggyel való) 3 nap alatt minden kezét gyöngéddé és ikerérré varázsol. Egy tégely 60 K. Főraktár: dr. Kovács gyógyszerháza Budapest Gyár-utca 17. Megjelent Toilett-tíkok kívánata ingyen.

(x) **Ujdonság a fénypésszet terén.** Rivoli fényképezési műterme (Kerepesi-ut 30.) szabadalmazott művilágítás mellett esti órákban és borus időben is készíti fénykép-felvételeket, melyek nem különbözethetők meg a nappal készült felvételektől. Felvételek bármely esti órára előjegyzedtek.

(x) **Kérjünk mindenütt Emke-gyujtót!**

(x) **Minden háziasszony** vásároljon az Eifried-tele *Herkules padlómozóló*, mely puha padlóra a legelősebb és legalkalmasabb máz rendkívüli tartóssága, gyors száradása és tükrözőnye miatt. Kizárólag kapható Eimred J. és Fia padlóviasz és festékárú raktárában Budapest, József-körút 31/b.

(x) **Fiatal ember!** Kérdezze meg orvosát, akkor megtudja, hogy baját a *Santal Egger* gyógyvíta meg gyorsan és legjobban. 1 üveg 3 kor a. Nador-gyógytárban Budapest, Váci-körút 17. Postán 3.40 korona előzetes beküldése után bérmentve.

SZÍNHÁZ, ZENE.

** **Vigszínház.** Az Ocskay brigadérosról beszél mindenki; érdemes és gyönyörű téma. Es hogy a sötétség ráborult a városra, az irigy auguruk csunya jóslatnak adtak szárnyat: — tüntetés lesz a Vigszínházban. Ravaszok a jósok, mást gondolnak és mást mondanak. Másféle tüntetésről álmodtak ők, mint amilyen este lezajlott a Vigszínházban. Mert volt tüntetés, a lelkes szimpátia és a tüzes szolidaritás megnyilatkozása Herzeg Ferenc igaz hazafiasságtól áthatott remek darabja iránt. Ahitattal leste a közönség a kuruc beszédet, az akciót és tiszta szívből tapsolt nyílt színen és a felvonások végzetével. Ez volt az ezerszemű Caesar válasza az Ocskay brigadérosról fabrikált különvéleményre. Zsufolóság tele volt ma is a színház, a külső kép olyan, mintha premier volna, pedig hatodszor ment már a szenzációs darab, — mely naiv lelkesülés, még a szerzőt is hivaták! A szereplők pedig a művészember nagy passziójával játszanak; egy tíz szavas, egy néma szerep ebben a darabban fölért az idegen portéka legnagyobb alakításbéli hírességévé. Sok-sok tüntetés lesz még a Vigszínházban az Ocskay brigadérosnál, mert ugyan ki tudja megállani taps és éljenzés nélkül ennek a darabnak az élvezését? Miért is kívánnak lehetetlenséget a kurucnál is kurucabb urak? (H-u.)

** **Filharmoniai hangverseny.** A filharmoniai társulat, fővárosunknak ez a legelőkelőbb zenei testülete, ma Wagner Richard halálának tizennyolcadik évfordulóján *XII. hangversenyt* a mester emlékének szentelte. A műsor szímeit leginkább olyan dalművekből választották ki, amelyeket közönségünk az *Opera* előadásából ismer, azonélül tekintettel voltak arra, hogy olyan részeket adjanak elő, amelyek zenei közönségünk általánosan megközelíthetők. Ez a szempont gyakorlatilag is bevált: már napok előtt kelt el az utolsó jegy! A *bolgyó hollandi nyitánya, Tannhäuser-ből* a nyitány és a bacchanale, az *Istenek alkotmányából* a gyászinduló, amelyet filharmonikusaink utóljára *Eryk*

Sándor temetésén adtak elő. *A Nürnbergi mesterdalnokok* (III. felv.) előjátéka és *Sachs* monológja, nemkülönben *A wallkürből* Wotan bucsuja — mind kivétel nélkül ma este is hatott operai zenekarral jeles és összességű előadásában. — Méltó vendégek volt a mai kegyeletos estének *van Rooy* Antal kamaranékes, a bayreuthi előadások kiváló Wotanja. Ez a fiatal germán lovente, akinek hatalmas, déleget alakján egy német Corpsstudent citromszőke feje ül, lelkesen naiv szemmel és evikkeser vékony orral, — hozzánk onnét jó, ahol vallásos jámborsággal tisztelik Wehnfried halottjának tanait. Ez az az énekes, akiben Wagner géniuszának kedve telik. Az ő bass-baritonja nem valami káprázatos organum: a magasságban és a középső regiszterben csillog ugyan érzéki erő, amely azonban a mélységben hanyatlak. A hangjának talán nem kifogástalan szépségét azonban nemessé aranyozza be tökéletes ének-művészete, átszellemült előadása, stilszerű szaválata és bensőséges egyénisége. *Wagner* halálának tizenhétedik évfordulóján a mester hűség és méltó dalnok köszöntött be hozzánk. *Sacher* helyett, aki betegsége miatt lemondott, *Kerner* István, *Operaházunk* jeles fiatal dirigense, vezényelt lendülettel és a művek intencióinak teljes ösméretével.

A Barbi-hangverseny elhalasztva. *Barbi* Alice negyedik (és utolsó) játékoncélú dalestéjét, amely ma este fore volt kitűzve a magyarszón győngykedése következtében péntekre (február hónap 15-ére) halasztották. A már váltott jegyek érvényben maradnak.

Gyermekhangverseny a Telefon Hírmondóban. A Telefon Hírmondó hangverseny-igazgatósága ma délután 5 órakor — mint minden csütörtökön rendszeren — gyermekhangversenyt rendez a kis előzetők mulattatására. Közreműködnek: *König* Renée, *Kramer* Etelka és *Jugen* Léona ur-nők, *Dajka* Balázs, *Jelenyi* Dezső és *Rómaszéki* Gusztáv urak. A hangversenyt *Zörgő* bácsi rendezi. Este a Telefon Hírmondó a magy. kir. Operaház előadását közvetíti, a *Mignon*, Thomas regényes operáját. Az előadásnak érdekessége lesz, hogy a címszerepelt *R. Hülgemann* Laura asszony, a bécsi cs. kir. udvari Operaház tagja fogja énekelni. Az operaházvezetés után a rendezési felolvasás következik, majd annak végzetével 11 óráig még *eigényzene* lesz hallható a kagylókon keresztül.

Mit mond Herczeg Ferenc?

— *Ocskay brigádéros ügye.* —

Budapest, február 13.

Hangjára, iránvára és célzatára nézve egyaránt szokatlan, mondhatnók páratlanul álló az a támadás, amely *Herczeg* Ferenc *Ocskay brigádéros* című új történeti színműve ellen indult.

Jelentősebb írói munka az utóbbi évtizedekben magyar színpadon nem fordult meg. Kritika és közönség rögtön a bemutatás hatása alatt együttesen érezték, hogy az *Ocskay brigádéros* a hazai színműirodalom értékes gazdagodását jelenti s mikor a darab neki indul diadalmos útjának, napok múltán, egész váratlanul — mintha csak titkos erők löknék ki a föld gyomrából, — egyszerre csak kipattanik a támadás a szerző és darabja ellen, amelynek nincs kisebb célja, mint az, hogy összetörje mind a kettőt: szerzőt és darabot együttvéve.

Herczeg Ferentől számon kérik a hazafiságát, darabját pedig, az *Ocskay brigádéros*ot egyszerre csak úgy állítják oda, mint egy blaszemiát *Rákóczy* személye és dicsőséges korszaka ellen s ha a szerzőt nem is, mert ez mégis sok volna egy kiesikét, de darabját amegy hirtelenében eltüntetnék a színpadról s egy tollvonással kitörölnék az irodalomból.

Körülbelül ennyiben áll az *Ocskay brigádéros* ügye.

Ilyen körülmények közt, azt hisszük, első sorban a megtámadott szerzőt magát illeti a szó s a magyar közönséget mi sem érdekelheti jobban az *Ocskay brigádéros* ügyében, mint az, hogy mit mond *Herczeg* Ferenc maga?

Ehhez képest a *Budapesti Napló* dolgozótársai felkereste ma az *Ocskay brigádéros* szerzőjét, aki férfias nyíltsággal és egész írói szuverenitásával nyilatkozott a darabja ellen intézett hajszaról.

Nyilatkozata mindenben, aki nem elfogult s aki a hazafiság kérdését nem kezeli monopólium gyanánt, azt a meggyőződést fogja kelteni, hogy a szerző szónája egészen rendszerben van s darabjának, az *Ocskay brigádéros*nak a magyar színműirodalom minden igaz barátja akként örülhet, mint egy igazi, nagy irodalmi nyereségnek, mely a nemzet szellemi kincsesházának gyarapodását jelenti.

Herczeg Ferenc ma délután volt szíves lakásán fogadni lapunk dolgozótársát s beszélgetésükről az alábbi sorok számolnak be:

Az első kérdés, amelyet az *Ocskay brigádéros* szerzőjéhez intéztem, az volt, hogy mit szól általában ahhoz a sajtómozgalomhoz, amelyet ellene és darabja ellen indítottak?

Herczeg Ferenc ezt felelte:

— Kollega ur, mint a színházi kritika egyik tagja, tapasztalásból tudhatja, hogy fel-tétlenül tisztelnem a kritika jogát és meg sem nyisszentem, amikor pl. ön a kritika bon-

coló-késével járt a testemben. Miután azonban itt politikai tőrre vittek egy irodalmi kérdést, sőt a hazafiságomat is gyanuba próbálják kaverálni, kijelenthetem, hogy nem ismerek Magyarországon embert, aki jogositva volna, hogy az én hazafiságom fölött ítéletet mondjon. Ha mégis mondanak, ez talán bosszant, talán mosolyra késztet, de védeni a hazafiságomat nem fogom. Ez a momentum minden magyar írónál s így nálam is — kétségen felül áll és nem vitatható.

— Önt azzal vádolták meg, hogy darabja kisebb-biti *Rákóczy* személyét...

— Aki megnézi, vagy elolvassa a darabomat — felelte erre az *Ocskay brigádéros* szerzője — az meggyőződhetik róla, hogy az egész dráma mozgató ereje a szenvedélyes rajongás *Rákóczy* személye iránt. *Ocskay* is abba pusztul bele, hogy ezt a rajongását megtagadja a sértett önzete kedvéért. Hozzáért ember tudja, hogy minden darabban van egy vagy több személy, aki a szerző nevében beszél; az én darabomban a szerző nevében beszélnek *Jávorka* Adám, *Tarics* főhadnagy, *Ocskay* Sándor és mindenekelőtt az allegorikus alaknak képzelt *Dili*. Szörényi századoskapitány kicsinyléssel beszél *Rákóczy*-ról, de Szörényi vitéz és véresszájú embernek van rajzolva, akiről maga *Ocskay* mondja, hogy egyszer volt életében józan. Miután az volt szándékomban, hogy realiztikusan rajzoljam meg *Rákóczy* korát, a véresszájú és mindennel elégedetlen kuruciszt típusát nem mellőzhettem. Egyébiránt különösen találok és irodalmi szempontból tiltakozhatnám is ellene, hogy a *Rákóczy* személye iránt való tiszteletet és rajongást bármely oldalról is monopólium tárgyává akarják tenni, mert hiszen *Rákóczy* ma az egész magyar nemzet közkinéje.

— Szó volt egyes újságokban arról, hogy ön a támadások következtében éppen a *Rákóczy*-kultusz szempontjából bizonyos concessziókat tett darabjában?

Herczeg Ferenc tiltakozó mozdulatot tett:

— Semmiféle concessziót nem tettem és nem is fogok tenni. Iró önzetemet tiltakozik ellene, hogy irodalmi kérdésben concessziót tegyek a politikának. Ön, mint darabíró ember, igen jól tudja, hogy a szerző a próbák folyamán, de sőt még a főpróba után is, simításokat és változtatásokat tesz a darabjain. Az *Ocskay brigádéros* főpróbája után több olyan bíráló, akinek szava súlylyal bír előttem, figyelmeztetett, hogy a III-ik felvonás *Rákóczy*-képeben nincs eléggé hangsúlyozva az a fontos körülmény, hogy *Rákóczy* nem tudja, hogy *Ocskay* az előszobában van és beocsattatást kér. Ez az intenció benne van a darabban; a főpróbán mindenki megértette, de tartanom kellett attól, hogy a rendes előadások szorakozottabb közönsége ezt nem fogja észrevenni, illetve megérteni. Mivel itt egy művészi kifogásról volt szó, amely egyébként is megfelelt az én intencióimnak, a darab harmadik előadása után, tehát még mielőtt az ellenem intézett támadásról tudomást szerezhettem volna, beleillesztettem két mondatot a darab eredeti szövegébe. Az egyiket *Ozoroézi* szájába adtam és így hangzik:

Ozoroézi (a kamarához): Ha *Ocskay* jön, ne a fejedelemnek, hanem nekem jelentse megjelmed.

A másikat a kamarás szájába adtam:

Kamarás (a távozó Ocskay után néz): Mit szól majd a felség, ha megtudja, hogy nem jelentettem be a kedves brigádérosát.

Ez tehát nem concesszió, hanem a saját intenciómnak világosabb kifejezése, még pedig, ismételtlen hangsúlyozom, olyan időben tettem meg, amidőn még nem vittek át darabomat politikai tőrre. *Ezenkívül egy betűt sem fogok darabomban változtatni.*

— Azt a kifogást is felhozták darabja ellen, hogy *Ocskay*-ból nemzeti hőst csinál...

— Színpadi hőst igenis csináltam belőle, — felelt *Herczeg* Ferenc, de nem nemzeti hőst. Aruló lehet színpadi hős, de nemzeti hős soha. En *Ocskay*-ban egyébként meg akartam rajzolni a magyar embernek azt a ma is élő típusát, aki triválisan szólva, inkább labancává lesz, semhoggy meghajoljon a tekintély előtt, ha azt magyar ember képviseli. Ez kétségtelenül magyar típus, amelyet színpadra vinni szabad, sőt talán hasznos is. Ha mások engem akaratlanul, vagy, amit hinni nem tudok, szándékosan félvorbítottak, ennek csak két magyarázata lehet; vagy rosszul írtam meg a darabomat, vagy, rosszul értették meg. Ha rosszul értették meg, arról én nem tehetek; ha rosszul írtam meg, ennek a konstatálása a színi kritikára tartozik és nem a politikára.

— Megenyeggették önt azzal is, hogy darabja ellen tüntetéseket kell rendezni.

Erre az utolsó megjegyzésemre az *Ocskay brigádéros* szerzője így felelt:

— Botránnyat mindig lehet rendezni, de a botránnyat nem argumentum. En ezt *merénytelen* tekintetném, amely nem is az én személyem, hanem a toll szabadsága ellen irányul. *Rákóczy* a szabadságot küzdött; a szabadság fogalmába bele tartozik a toll szabadsága is: *Rákóczy* emléke ellen vétené az, aki pártpolitikai cenzura alá akarván vetni a színpadot. Szó volt még a többek közt arról is, hogy vegyék le a darabot a műsorról. Erre vonatkozólag egyenes felhívást intéztek a színházhoz, még pedig azzal, hogy vegye le azonnal. Ezt csak úgy tudom magamnak megmagyarázni, hogy azok a képviselők és hírlapíró kollégáim, akik megbotránkoztak az *Ocskay brigádéros*-on, az én darabomban helyett minél sürgősebben az *Osztigás* *Micé* óhajtanák látni a *Vigszínház* színpadán.

MŰVÉSZET.

□ **Magyar művész diadala** Bécsből telefonozták: Az *Osztérák-Magyar-Bank* bankiegy-mintára hirdetelt pályázatra beérkezett száztizennyolc pályamunka közül a zsűri ma *Bilinski* kormányzó elnöklésével a 2000 koronás első díjat *Hegedűs* *László* budapesti festőnek, az 1200 koronás második díjat *Zsupansky* *Vladimir* prágai festőnek, a 800 koronás harmadik díjat *Veit* *Ede* bécsi festőnek és a 400 koronás negyedik díjat *Löffler* *Berthold* bécsi festőnek ítélte oda.

□ **A képzőművészeti társulat albuma.** Ritka diszű album-tízet hagyta el a napokban a sajtót: az *Országos Magyar Képzőművészeti Társulat* tagsági illeménye, amely ötven képből és a hozzájuk való szövegben bemutatja a társulat téli kiállítását. Tavasszal a társulat *Tavassz* *Tárlat* címen hasonló formában kapják meg az illemény második részét. A nagyrétű, hetven oldalas diszű, a kiállítás ötvenkét műtárgyának pompásan sikerült nagy reprodukcióját tartalmazza, köztük egy fénynyomatu műmellékletet, *László* *Fülöp* pápa-képet. A reprodukció tárgyait külön művész-zsűri válogatta össze a mű összeállításánál pedig *Dudits* *Andor* festőművész működött közre, a szöveget az a bíráló műkritikus, *Lyka* *Károly* írta, a nyomtatás kényes és kitűnően sikerült munkáját a *Hornyánszky*-nyomda végezte a mű kiadója a *Singer* és *Wolfner* cég. Magas művészi színvonalon áll munka ez, amely megíti a küllödi diszunkak mértékét. Remélhető, hogy e pompás munka, amely most művészi évkönyve a Társulatnak, nem sokára rendszeres művészeti folyóirattá női ki magát, amire immár csakugyan égető szükség volna. A társulat tagjai teljesen díjtalanul kapják meg ugy ezt az album-tízet, mint a tavasszal megjelenőt, könyvársai forgalomba azonban nem kerül. A társulatba újonnan belépő tagok szintén számot tarthatnak rá. A diszű oly pompás képét adja a társulat kiállításának, hogy azok is, akik Budapesten kívül laknak, magának e munkának kedvéért jól teszik, ha belépnek a Társulatba.

TUDOMÁNY, IRODALOM.

□ **A budapesti filológiai társaság** ma délután az Akadémia kistermében ülést tartott, melyen *Dunay* *Ferenc* besztercebányai főigazgató, a filológianak régi művelője, írás-műszerelőt tartott előadást. Tudvalevő, hogy a mi írásjelünk, a latin betűk, a régi egyptomi hieroglifákból keletkeztek és semmi vonatkozás közöttük és a hangok között nincs. Innen van az, hogy egy és ugyanazon hangot sok nyelv egész más betűkkel jelöl, és viszont, hogy a társalások és egyes hangárnyalatok kifejezésére a tudósok mindenféle ékezeteket és jeleket kénytelenek alkalmazni. ezen a bajon akar *Dunay* *Ferenc* módszere segíteni. Az ő betűi a hangok képei, vizlatos rajzai a hangszerveknek amikor valamely hangot kiejtenek. Általános eire az, hogy a magánhangzokat vízszintes irányban jelezteztet valonakkal, a mássalhangzót függőleges irányu valonakkal jelzi. Így aztán könnyen válik lehetségessé, hogy bármely társalás és bármely nyelv legfinomabb hang-árnyalatait tökéletes hűséggel és egységes módszerrel jelezi ki az *átíró* hangrajz. ahogy *Dunay* az ő módszerét nevezi.

FARSANG.

□ **Az inségek javára** rendezendő bál százaz bizottságának egy nagy küldöttsége tisztelt dr. *Pollak* *Ede* ügyvéd, bizottsági elnök, vezetése alatt *Szöll* *Kálmán* miniszterelnöknel. kit arra kértek hogy a kormány tagjai a játékon célra rendezendő nagy-szabású estélyen jelenjenek meg. A miniszterelnök a küldöttségnek nyajasan fogadta és kiáltásba helyezte a kérelem teljesítését, ha azt egyébként a körülmények lehetővé teszik. Az est a farsang legelőkelőbb és leg-sikerültebb elite mulatságai közé fog sorakozni. A nagy-bizottság állandóan működik a Pannónia-szálló-

ban, ahol *Glück* Frigyes, a szálló tulajdonosa, díjmentesen engedte át a helyiséget. A holnap, csütörtök este megtartandó hangversenyenl egybekötött táncmulatságra még kaphatók jegyek. A programon szereplő kiváló művészek valamennyien közre fognak működni a koncerten.

(Az építési és műszaki rajzolók bálja. Február 16-ikán lesz a Royal-szálló termében az építési és műszaki rajzolók bálja, amely iránt nagy érdeklődés mutatkozik. A rendezőség kedves meglepetésben fogja részesíteni a hölgyközönséget, Neumann Arthur pedig a bára „építész-csárdást” szerzett.

(A budai szegény gyermekek felruháso asztaltársaság táncestélyét, melynek sikere érdekében dr. Ludvik Elemér, Schwarz Nándor elnökök, Beck Ernő, Kozma Bernát alelnökök és Róna Ignác házagny, továbbá a rendezőség büszkölődik, február hó 16-án tartják meg a budai Vigadó összes termében. Jegyeit már számos notabilitás megváltá, köztük Vaszyr Kolos hercegprímás, Darányi és Hege-düs miniszterek, Lobkowitz herceg hadtestparancsnok, gróf Szapáry Gyuláné, ögróf Pallavicini Edéné stb.

TÖRVÉNYSZÉK.

§§ **Krivány bűnpör.** A Krivány-pör mai tárgyalásán, mint aradi tudósítónk jelenti, *Messlényi* Antal királyi ügyész elmondotta vádbeszédét. A nagy beteg vádolt tompa közömbösséggel hallgatta a súlyos vádpontokat. Testben és lélekben megroskadva kuporog a vádlottak padján. A nagyszabású vádbeszéd kiemeli, hogy a vármegye mily bizalommal viselkedett Krivány iránt, ki ezt a bizalmat a legbűnösebb módon zsákmányolta ki. Másfél évtizeden át lopta az árva pénzét, hogy léha kedvteléseinek eleget tegyen. Az urhatnáság vezette a lejtőre. Ezért csalt, lopott és sikkasztott. Az ügyész azután egyenként tárgyalja az ötvenhét sikkasztási esetet s mindenikre nézve kimutatja a vádolt bűnösségét. Kéri a törvényszéket, hogy Krivány Jánost a büntetőtörvény 462. §-ába ütköző és 463. §-a szerint minősülő egy rendbeli folytatólagos hivatali sikkasztás büntetési tértje el, a vizsgálói fogság föntartása mellett. Egyetlen enyhítő körülmény az ellenőrzés óriás lanyhasága, de ezzel szemben rendkívül sok súlyosító körülmény áll, főleg a sikkasztott összeg nagysága és az, hogy miatta két hivatalnok állását vesztette.

§§ **Belyéyes halál.** *Bölcskey* Gyula, fővárosi kereskedő, e hó 6-án üzleti ügyekben Pancsovára utazott s az ottani Hungária-szállóban szállott meg. Másnap reggel Bölcseyt halva találták a nyitott ajtó előtt a folyosón. A haláleset hírére Pancsovára utazott családtagok előtt fúrcsának tűnt fel a váratlan haláleset s annak a gyanúnak adtak kifejezést, hogy Bölcsey szénagázmérgezésnek esett áldozatul. Ezt a feltevést arra alapították, hogy a gázitűsnek nem a szobában, hanem a folyosóról van szabályozó készüléke s így gondatlanság következtében beállott gázömlés volt a halál oka. A család, hogy bizonyosságot szerezzen, megbizta dr. *Fried Vilmos* ügyvédet, hogy amennyiben csakugyan lennforogva a gondatlanság, a szálló tulajdonosa ellen bünpört indítsa s kártérítési pörrel támadja meg. Dr. *Fried* felhozta a holttestet a fővárosba s a törvényszéktől annak orvosi felboncolását kérte. A törvényszék helyt adott a kérelemnek s dr. *Kendí* Elemér, vizsgáló albiró, közbenjöttével ma délelőtt boncolták föl a holttestet dr. *Ajthy* egyetemi tanár és dr. *Minnich* tanárségé.

§§ **Szivaros leányok.** A múlt év január 25-ikén, reggel hét órakor, a soroksári-utcai dohánygyár bejárója alatt a szivaros leányok elverték *Egyed* Vince kőrendőrt. Heiven dühös leány ütötte-verte a boldogtalan rendőrt. Következtesen ott ütötték, ahol érték. Minthogy nem sántult bele, a logika törvényei szerint azt kellene feltételeznünk, hogy többnyire a fejét ütötték. Szóval a különben elég békés, hogy ne mondjunk: szende szivaros leánykák en masse követtek el hatóság ellen való erőszakot. Mert az elphátht rendőr szolgálatban állott. A végzetes differenciák abból kerekedtek, hogy a leányok a dohánygyárral szemben levő papirkereskedés kirakatában lévő anizskártyákat bírálták műirtő szemekkel. A tömeges műbírálás következtében a gyalogjárón megakadt a közlekedés. Egyed fölszólította a hölgyeket a szives távozásra. Ezt a felszólítást *Árké* Erzsébet méltatlankodva és káromkodva utasította vissza. Dühös ajkairól sértő szavak röpöködtek a rendőr felé. Mikor elégségesnek tartotta a gorboságokat, besietett a gyárba. A rendőr utána. Rök István dohánygyári kapustól akarta megtudakolni a kis furia nevét és lakását. De a portás úgy tett, mint ahogy a diplomaták szoktak tenni, begomboltzott s megtagadott minden felvilágosítást. A rendőr és portás között lezajlott rövid dialóg után a munkásnők nekiesetek a rendőrnek, s mint már említettük, alaposan helybenhagyták. Még a kardját is elkobozták. Ezt az ügyet tárgyalta ma a budapesti büntető-törvényszék, *Gajdágó* táblabíró előnkötte alatt. A portáson kívül több munkás és munkánő került a vádoltak padjára. Egyik sem tagadta, hogy a panaszos rendőrt elverték, de egyik vádolt sem állta, hogy egy újjal is érintette volna. Hogy ki és milyen mértékben követte el a hatóság ellen való erőszakot, azt a mai tárgyaláson lehetetlenség volt még csak hozzá-

vetőleg is megállapítani. Ennélfogva a törvényszék valamennyi vádoltat felmentette. Dr. *Keserő* Lajos ügyész felebbezett.

TÁVIRATOK.

Az olasz kormányválság.

Róma, február 13. Mára várták az új minisztérium kinevezését, de váratlan akadályok jöttek közbe, így a többi közt gróf *Torinelli* nagykövet visszautasította a külügyi tárcát.

Róma, február 13. Az új kabinet megalakulására irányuló tárgyalások kedvezően folynak. Bizonyos, hogy *Zanardelli*, *Giolitti*, *Prinetti*, *Nasi*, *Galimberti*, *Cocce-Ortu*, *Ponza*, *Di San Martino* és *Morin* belépnek az új kabinetbe. Azonkívül tárgyalnak *Barcellivel*, *Marcozzával*, *Sacchivel*, *Wollenborggal* és *Ginozzal*. A tárcák szétosztása eddig csak annyiban van megállapítva, hogy *Zanardelli* veszi át az elnökséget, *Giolitti* a belügyet és *Prinetti* a külügyi tárcát. Holnapra idevárják *Giussot* és *Marcozzát*. A *Tribuna* szerint a szélsőbal hajlandónak látszik, hogy a kabinet megalakításától távol tartsa magát, de azt később támogatja. Russi, Rudini és Luzatti el vannak tökéve, hogy a *Zanardelli* kormányt őszintén támogatják.

A délafrikai szabadságharc.

London, február 13. Fokvárosból jelentik, hogy *Botha* seregével rendkívül szorult helyzetbe jutott és valószínűleg Szvázföldre lesz kénytelen menekülni.

London, február 13. Pretóriából jelentik e hó 9-ikéről: *Botha* tábornok 2500 boerral fényes eredményű támadást intézett *Bothwell* mellett *Smith-Dorrien* dandára ellen. Az angolok hat óráig tartott harc után, miután közülök 29 meghalt, 74 megsebesült és 22 fogságba esett, visszavonultak. A boerok közül négy parancsnok és husz katona meghalt és több mint ötven megsebesült.

Brüsszel, február 13. Másfélezer Transvaal-ból menekült boer *Utrechtben* nagy tüntetést készült rendezni *Krüger* lakása előtt.

A Carp-kormány visszahelyezése.

Bukarest, február 13. A Carp-minisztérium változatlanul megmaradt hivatalában. A király nem fogadta el a kormány lemondását és Carp már most valószínűleg keresztül fogja hajtani az adójavaslatot.

Bukarest, február 13. A képviselőházban Carp és a szenátusban *Majorescu* nyilatkozatot olvasott fel, amely azt mondja, hogy a kormány lemondása következtében a király különböző alkotmányos tényezőkkel tanácskozott. Cantacuzena, a konzervatív párt vezére kijelentette, hogy az adó-törvények tekintetében a képviselőház osztályainak közös bizottsága és a kormány között megállapodás előlése lehetséges. A király erre felkérte *Carpot*, hogy ily körülmények közt vonja vissza lemondását. A kormány reményli, hogy a parlamentnél meg fogja találni, tekintettel a nehéz helyzetre feltétlenül a szükséges támogatást.

A spanyolorzági mozgalmak.

Madrid, február 13. Barcelonában a jezsuita kollegium előtt tüntetések voltak. A tüntetőket, akik botokkal fegyverkeztek fel, a rendőrség szétszórta. *Villanosa-Geltruban* a tömeg kövekkel dobálta meg a plébános lakását, mert az a nemrégben elhalt *Balauer* író ellen cikket írt. *Santanderben* az *Atalaya* katolikus lap helyiségeit *Le* a jezsuitákkal! kiáltásokkal kövekkel dobálták meg. A zavargóknak sikerült ezután a karmeliták kolostorába behatolni. A szerzetesek rémületükben elmenekültek. A tömeg kirabolta és felgyújtotta a kolostort. A rendőrségnek sikerült azonban a tüzet gyorsan elfojtani. A tüntetők más csoportjai a püspökség összes többi apáca és szerzetes kolostorait dobálták meg kövekkel. A csendőrség közelbepített és a levegőbe lött. A zavargók sorából is hallottak lövéseket. Mikor a tüntetők a karlisták házái előtt elvonultak, vízzel öntöttek le őket. A tömeg kövekkel dobálta meg a házakat. Egy embert megsebesítettek.

Bécs, február 13. A Spanyolorzágból jövő aggasztó hírek az udvarnál és a kormánykörökben nyugtalanítólag hatottak. Illetékes helyen azt tartják, hogy a mozgalom ugyan még jobban el fog harapódzni, de azért az államforma megváltoztatása nem fog következni és a köztársaság kiküldetéséről szó sem lehet. Az itteni spanyol nagykövetségre érkezett távirati jelentések szerint a helyzet egyáltalában nem aggasztó. A mozgalomban főképp a diákság jár elől, a lakosság azonban tartózkodik tőle. A legújabb jelentések azt mondják, hogy az *asturiai* heregón holnap esküvőjén remélhetőleg nem lesznek zavargások.

Angol-német zsörtölődés.

Berlin, február 13. A konzervatív *Neueste Nachrichten* reprodukálja a *Times* berlini tudósítójának jelentését, amelyben azt mondja, hogy *Vilmos* császár

angolorzági látogatása és ott végbevitt cselekedetei nem egyeznek meg a német nép zömének érzelmeivel. A *Neueste Nachrichten* megjegyzi: A *Times* tudósítói nagy érdemet szerez honfűrtásánál, ha a dolgnak ezt az állását himezetlenül föltárja. Mindaddig, amíg a délafrikai háború véget nem ér, nem számíthat Anglia a németek szimpátiájára és az angolok, mint alkotmányos ország lakói, nagyon jól tudhatják, hogy egy nagy birodalom külső politikáját nem lehet lakossága meggyőződése ellen tizni.

Orosz diák-mozgalmak.

Pétóvár, február 13. A *Rosszija* jelenti Moszkvából, hogy az ottani egyetem rektora hirdetményt bocsátott ki, amelyben arra utal, hogy a félv évje óta lázító felhívásokat osztogattak a diákság között, amelyek rendezavarásokra és az előadások látogatásának abbanhagyására buzdítják az ifjúságot. A felhívásnak nem volt sikere. Január végén azonban 308 diák az egyetem aulájában megakadályozta az előadások megtartását és állítólag az egész diákság nevében bejelentették az obstrukciót. Az egyetem hatósága közütdomásra hozza, hogy a 308 bűnös diák között vizsgálatot indítottak és fölszólítja az ifjúságot a rendföntartására és az előadások látogatására.

A német vámtarifa.

Berlin, február 13. Konzervatív körökből eredő értesülések szerint a minimális vámtarifa árpára 3, zabra 4, rozsrá 5 és buzára 6 márka lesz. A kompromisszumban lévő pártok ellenik a három márkás árpavámot, és négy márkás tételt kívánnak erre az árra.

Egyelőre nem lehet ellenőrizni ezt a közlést, mert tudvalevőleg a vámtarifa-tervezet még a szövetségtaulásban sincs előterjesztve.

A kínai bonyodalom.

Peking, február 13. A követek mai ülésükön a kínai udvar válaszárol tanácskoztak, amelyben az udvar megteszi észrevételeit a követek által követelt halálbüntetések ellen. A követek elhatározták, hogy ragaszkodnak előbbi követelésikhez. Kijelentették továbbá, hogy kívánatos volna a követségek számára rendelt városrészek határainak megjelölését és beosztását rögtön megkezdeni. *Li-Hung-Csang* ma hivatalos látogatást tett *Giers* orosz követnél.

Köln, február 13. A *Rheinisch-Westphaelische Zeitung* értesülése szerint *Vilmos császár* rendkívül meg volt botránkozva Oroszországnak, Franciaországnak és Amerikának gróf *Walderseevel* szemben tanusított viselkedésén, amelylyel ezek a hatalmak a német főparancsnokságot valóságos illuzióriussá teszik. *Salisbury* ily körülmények között nagy szolgálatot tett a német presztízsenek, amidőn intézkedett, hogy az angol csapatok föltétlenül respektálják *Waldersee*t. Ez az intézkedés volt talán a főoka annak, hogy Németország Angliához közeledett.

A belga-játékbankok.

Brüsszel, február 13. A játékbázokról szóló törvényjavaslat tárgyalásánál a képviselőház 97 szavazattal 16 ellenében elvetette a szenátus által elfogadott VII. cikket, mely az ostendi és spai játékbázak privilégiumát fenntartja.

A pestis.

Bombay, február 13. (Reuter.) A pestis itt ismét számos áldozatot szed. A múlt héten előfordult 2000 haláleset közül 922-öt a pestisnek tulajdonítanak. A pestisben elhunytak száma valószínűleg még ennél is nagyobb. A bennszülöttek nyugodtak és a lakosság ügyei után lát úgy, mint rendszeren.

Közgazdasági táviratok.

New York, február 13. (Terménytözsde.) (Zárlat.) *Gyapjot*: New Yorkban helyben 9.1/16 (9.1/16). Márciusra 9.09 (9.25). Májusra 9.07 (9.21). New-Oriensban helyben 9.1/16 (9.1/16). — *Petróleum*: Stand white New Yorkban 7.80 (7.80). Stand white Philadelphában 7.75 (7.75). Refined in Cases 8.85 (8.85). Credit Balances at Oil City 1.25 (1.25). — *Zsir*: Western steam 7.80 (7.80). Rohe és Brothers 7.95 (7.95). — *Tengeri* irányzata szilárd. — Februárra —. —. —. Májusra 45.1/2 (45.1/4). Juliusra 44.1/4 (44.1/8). — *Buza* irányzata igen szilárd. Píros ősz helyben 81.— (80.1/2). Februárra —. —. —. Márciusra 79.1/2 (79.1/4). Májusra 80.1/2 (79.1/4). Juliusra 80.— (79.1/2). Gabona szállítási díja Liverpoolba 1.1/2 (1.1/2). — *Kávé*: fair Rio 7. sz. 7.— (7.—). Feb.-ra 5.55 (5.50). Májusra 5.60 (5.60). — *Liszt*: Spring Wheat clears 2.75 (2.75). — *Cukor*: 3.1/4 (3.1/4). — *On*: 26.45 (26.35). — *Réz*: 17.— (17.—). — (A zárójelben lévő számok a tegnapi árakat jelzik.)

Chicago, február 13. (Terménytözsde.) (Zárlat.) *Buza* irányzata igen szilárd. Febr.-ra 73.1/2 (73.—). Májusra 75.1/2 (75.1/4). *Tengeri* irányzata állandó. — Februárra 28.— (38.—). — *Zsir*: Februárra 7.45 (7.45). Májusra 7.55 (7.52). — *Szalonna* short clear 7.20 (7.25). — *Sertészsír*: Februárra 13.92 (13.92). — (A zárójelben lévő számok a tegnapi árakat jelzik.)

KÜLÖNFÉLEK.

Látomás.

Eljősz, megígérted.

Szívzorongva leslek, szívzorongva nézek

Ablakomon által ki a sokaságba...

Lázás, nyughatatlan lelkem hallja, látja

Amit szíjjelelnék

Lent a kapuszárnyak

És te gyors szökéssel átsietsz a kerten...

Látom, látom aztán, hogy a függöny lebben

S mint halálra fűzött őz: pihegve, nyögve

Berontasz szobámba s lerokadsz a földre.

Látom, látom aztán, mily kegyetlenséggel

Téped orgonáim foszlányokra széjjel,

Végigporsz rajtuk s mosolyogva nézed,

Mint illan el sápadt kelyhükből az élet.

Rájuk heverészel

S földöntúli kéjjel

Habzsolod magadba az illatos lelket,

Melyet lábaidnál némán kicthelték.

Velszi Bárd.

+ Melyik az okosabb? Dán újságok pompás anekdotát eleveitnek most fel VII. Frigyes dán király életéből. Egy alkalommal VII. Frigyes látogatásban volt XV. Károly svéd királynál, s az uralkodók közt tréfas vita fejlődött ki a felett, hogy: melyik nemzet okosabb, a svéd-e, vagy a dán? Természetesen mindegyik a saját népét dicsérte, s hogy a kérdést megoldják, elhatározták, hogy próbát tesznek azonnal egy a palotában őrt álló svéd és dán katonával.

Behívták először a svéd katonát, és XV. Károly svéd király VII. Frigyes arcképét megmutatva neki, megkérdezte:

— Tudod-e ki ez?

— Igen. Ez a dán király ő felsége, — felelte a katona.

Most a saját arcképére mutatott a svéd király:

— És ez kicsoda?

— Ez XV. Károly király ő felsége.

Rámutatott ekkor a felség a Megváltó képére.

— Tudod-e, ki van ezen a képen?

— A Megváltó, — felelte a svéd katona.

Behívták ezután a dán katonát. A két első kérdésre ez is megielett, de mikor a két király arcképe közt függő megváltó képét mutatták meg neki, így szólt:

— Nem tudom, ki ez.

A dán király csodálkozva mondotta:

— Gondolkodjál csak egy kicsit.

— Nem ismerem, de úgy emlékszem, hogy látam már ezt a képet valahol.

— Tökfilkó vagy, — fakadt ki a vendég király,

— hisz ez a keresztre feszített Megváltó képe.

A dán katona alázatosan mondotta:

— Nem lehet az, felség, mert hisz a Megváltó két lator közt függött, már pedig az a kettő — a két király arcképére mutatott a katona, — nem lator.

Mindkét király kacagásban tört ki és egyszerre mondták:

— Derék legény vagy!

Mosolyogva ismerte el erre a svéd király, hogy a dán nép az okosabbik.

+ Jótékony milliomosok. Vagyonos nemzetekben, mint például az angolok közt, első sorban pedig az Északamerikai Egyesült Államokban, nem tartozik a ritkaságok közé, hogy dús gazdag emberek milliókat adnak jótékony célra.

Az amerikai milliomosok közt Girard volt az első nagy emberbarát, aki az 1811-iki háború alatt szerzett vagyonával, a század elején a leggazdagabb ember volt az Egyesült Államokban, s ki élete végén négy millió forint költséggel Filadelfiában nagy-szerű árvaházat létesített, s a többi vagyonát is e célra szánva, az árvaházban magának fenntartott egyszerű szobában csaknem szegényesen élte át utolsó éveit, míg nyolcvanegy éves korában 1831-ben meghalt. John Astor-nak ki különösen földvásárlásokkal tűzredett, oly nagy tőkéje volt, hogy évenként hat milliót kapott kamatból s egy alkalommal egy barátjának egyszerre kétszázötven millió dollár, azaz ötszáz millió forintnál nagyobb összeget kölcsönözött. Astor, aki szegény emberből lett dús gazdaggá, fejedelmi bőkezűséggel osztotta adományait s alapítványait, köztük a híres Astor-könyvtár, több millió forint értékét képviselnek. Nem kisebb jótévő volt Smith Péter, aki szintén földet vásárlásból gazdagodott meg s jótékonyága főképp oda irányult, hogy a szegényeknek földbirtokot adjon, ahol jövőjüket megalapíthassák. New-York államban minden özevgy nének száz-száz forintot adott ajándékkul; s a polgárháború után az abban megkárosult családok mindegyikének 15—75 hold földet osztott ki. Nevezetes jótévő volt még Vanderbilt Kornél, a vasutikirály is, ki legalább harminc milliót adott különféle alapítványokra életében s fia halála után egyszerre 200 millió forintot New-York városának.

Az angolok között sok ideig híres lesz Strattd Jedediah neve, ki nagy alapítványokat tett e század elején s többek között szülővárosának, Derbynek, nagyszerű parkot adományozott. Ismeretes emberbarát volt Barclay Róbert is, aki nagyszerű munkálakokat tartott fenn; mikor Jamaikában nagy örökséget kapott, az ottani birtokain levő rabszolgákat rögtön szabadokká tette, habár ez által évi jövedelme mintegy 10.000 font sterlinggel lett kevesebb. Vagyonának egy részét már életében szétosztotta rokonai és jótékony intézetek között. Eass Vilmos, a legnagyobb angol sörözők egyike, 1880-ban, születésének

nyolcvanadik évfordulóján gyárát részvénytársaságnak adta át s össze vagyonát nagyszabásu alapítványokra fordította. Szülővárosában muzeumot, nyilvános könyvtárt, közfürdőt s különböző intézeteket alapított. Egy másik gazdag söröző, Guinness Ede Dublinban, egyszerre 250.000 font sterlinget adott Londonban és Dublinban építendő munkás-lakásokra.

+ Könyv a gazdagságról. Nagyon drága könyv van most készülében Amerikában, *The book of Wealthy* lesz a címe s egy példánynak tizenkétezer korona lesz az ára. Az érdekes mű a gazdagsággal foglalkozik s az írója leginkább azt tárgyalja, hogy mi mindent tettek a gazdag emberek az emberiség sorsának javítására. Hubert Bancrostrnak hívják az író, aki különben egy híres csikági könyvkiadó cégnek a vezetője. Tíz részből áll a munka és ezer oldalon fog megjelenni. Csak négyszáz példányt nyomtatnak s valamennyi nagyon diszes selyemkötésű lesz. Remek lesz a könyv műmelléklete is, gyönyörű akvarellek és fotogravürök lesznek benne, híres mesterek műveinek a reprodukciói. Kétféle a kiadás: a diszkiadás százötven példányban jelenik meg és tizenkétezer koronába kerül, a többi kétszázötven példánynak ötezer korona lesz az ára. Bancrostr évekig tartó kutatásai eredménye gyanánt adja ki a művet és természetesen legtöbbet foglalkozik benne az Egyesült-Államokkal. Ugy látszik teljesen az amerikai milliomosok szája-ize szerint írta meg a szerző a könyvét, amelynek ára is a milliomosok zsebeibe van arányítva.

+ Növények vándorlása. A burgonya tudvalevőleg Amerikából származik, 1686-ban vitték be Angolországba, 1590-ben Olaszországban, 1616-ban Franciaországba, 1623-ban Irlandba, 1710-ben Németországba, 1726-ban Svédországba s 1737-ben Finnországba. A buza és hagyma hazája Egyiptom. A bab a Kaspi-tenger melől, a paszuly Kelet-Indiából, az ugorka és dinnye Dél-Ázsiából erednek. A káposzta vadon tenyészik a Közép-tenger mellett, a fohagyma Sziciliában s a spárga Sibirában. A rhebarbarát Rhodopé hegységből hozták a tizenhetedik század elején. A lenese hazája Palesztina, a köles és rizs Kelet-Indiából ered, de az utóbbit már Nagy Sándor hozta Európába. A retek Kínából való. A cseresznyét Luellus hozta 74-ben Krisztus előtt Kezarus városából, — ahonnan a latin neve ered — a Fekete-tenger mellől Rómába s innen 55-ben Krisztus után jutott el Angliába. A szilva Turkesztánból és Szíriából, a mandula Afrikából, a barack, eper ésogyoró Perzsiából, a görög dinnye Melos-szigetéről, az alma és füge Ázsiából erednek. A gránát-almát a rómaiak Karthagóból hozták Olaszországba. A citrom ázsiai, a narancs kínai eredetű. A közönséges gesztenye Thesszáliából való, az akácia Észak-Amerikából, va-

REGÉNY.

A rajongók.

— REGÉNY —

Írta: STEPNJÁK.

(71)

Mindegyiknek öt-tíz embert kellett szemmel tartania, akiket visszautasítás és elárultatás veszélye nélkül felkérhetett, hogy résztvegyenek a támadásban. A jelet Andrejtől várták.

Ez a terv alkalmasan kötődött össze az elővigyázatosságot a gyorsasággal. De Andrej, amint az idő eljárt, gyorsabb választást tartott szükségesnek, a nélkül, hogy akár az óvatosságot, akár a gyorsaságot föláldozza.

Szombat és vasárnap minden különös esemény nélkül mult el. Hétfőn híre járt, hogy több közönséges rab gődröket ástott a Puszkarszki mezőn. Ez volt a veszthely. De hány embernek volt a bitó szánva? Egynek nagyon nagy volt. Kettőnek, háromnak, mind a négynek? A városban morogtak, suttogtak, szomorú hír járt szájáról szájra. A kik még 2—3 nap előtt a legnagyobb bizalommal kegyelemről beszéltek, most esküvel biztosították az ellenkezőjét.

Andrej jól tudta, hogy ennek a kősa hírek éppen annyit az alapja, mint a megelőzőnek. A kormányzó nem kérdezte senki véleményét s szándékáról nem szokott beszélni. A halogatás mégis gyanus volt előtte. Gyakran megtörtént, hogy a politikai eliteltéket minden további halogatás nélkül és a közfelfűnés elkerülésével néhány órával az ítélet megerősítése után, titokban kivégezték.

Hát ha ez forgott a kormányzó eszében. Bizony nehéz volt a választás; egyrészt könnyon megeshetett, hogy nem érnek rá az előkészüle-

tekre, másrészt az a veszély is forgott fenn, hogy elhamarkodott intézkedések által kipattan a titok.

Andrej elhatározta magában, hogy előbbi tervéhez híven az utolsó pereig vár. Kedvezett neki a szerencse, amennyiben a dadogó unokanővére által kitűnő összeköttetést szerzett az ellenség főhadiszállásán. Két órával, miután a kivégzési parancs elhagyta a kormányzó dolgozószobáját, ő is tisztában lehet annak minden részletével. E szerint a legrosszabb esetben is lesz hét-nyolc óra. Ha ezalatt mind az ötven ember nem is gyűl össze, huszonötöt-harmincat majd csak összetoboroznak. A kis szám kevésbé volt veszedelemes, mint nagy készülődéssel felkelteni a rendőrség figyelmét. Mindamellét nem igen látszott valószínűnek, hogy a kormányzó minden hivatalos méltóságról megfellekedve, ilyen gyors kivégzést rendel el.

Hétfőről keddre virradó éjjelen gyenge kopogás ébresztette fel a két barátot. Kinyitották az ablakot és amint Andrej kinézett, egy női árnyéket látott a falon.

— Ki az? — kérde Andrej halkán.

— Xenia Dimitrievna komornája; nem jöhetett el maga és ezt a levelet küldte — volt a válasz.

— Add ide, — szolt kezeit kinyújtva Andrej.

— Nem ismerem magát, — szolt visszalépve a leány keményen. Meghagyta, hogy egyedül csakis Alexander Iliasz saját kezébe adjam át a levelet.

Andrej befordult, hogy felkeltse Vatajkót, de ez már az ablaknál állott. Ugy látszik, ismerte a leányt, aki minden további nélkül átadta neki a levelet.

A hálókamara sarkában kis éjjeli lámpa égett, de ez már csak különös veszély idején használt, amikor a rendőrség minden pillanatban bonyomulhatott. A várua várt félelmetes hírrel kezében elült a földre és a méceses halovány világa mellett, a következő szavakat olvasta:

— Az ítélet mind a négyre megerősítve, ki-

végzés szerdán reggel tíz órára Puszkarszky mezőn kitűzve.

Aláírás X. és ami Xenia-t jelentett. Még egy pillanatig ott maradt a földön ülve, hogy össze szedje gondolatait. A hir jobban lecsujtotta, mintsem mutatni akarta. Boris és Vaszilij életére minden reményt feladott. Hanem Zina és Boesároff, — főleg Boesároff.

Csak jogos és igazságos, ha jóakaró derék emberek legjobban sajnálják az orosz önkényuralom ártatlan áldozatait. A forradalmárok azonban, kiknek „büns“- és ártatlan-“ról saját nézetük vannak, szintén ártatlan bajtársaik sajnálják legjobban, mert ezek a legsereneselebbebbek közülök. Nem végeztek semmit s nem készültek el szomorú sorsukra. Szemrehányás és lelkifurdalás közepette halnak meg, hogy annyit haboztak, oly lassuak voltak, s mi végből? Ez a Boesároff sem volt már idegen Andrej szemében. Megszerte és megbecsülte a hosszú pör folyamán, amelyben a nagylelkű, szellemes fiatal ember olyan ragyogó szerepet játszott. Mindeddig senki-nek a sorsa sem fekdűt annyira szívében, mint éppen Boesároff; s most — felakasztják s Zinát is.

— Olvasd el hangosan, — szolt rá Vatajkó.

Andrej felkelt s átadta neki a levelet. Képtelen volt maga felolvasni, s még csak nem is hallotta barátja kiáltását. Egyike azoknak a dührohakoknak fogta el, amelyben a művelt ember méltatlankodása felolvad a primitív vad ember féktelen dühében. A vad bosszuszomj, fájdalomért fájdalommal felelni, minden egyéb érzést kiölt belőle. Csikorgó foggal, halálsápadtan rohant fel s alá a kicsiny szobában. Olyan volt ez, mint mikor az éhes fenevad föl és alá méri szűk ketreét.

Vatajkó görnyedt háttal az ágyon ült s még mindig fogta a levelet. Szemével barátját követte.

— Nos, szolt Andrej, lassanként visszanyerve önruralmát; talán még jóra fordul. A mieink csak annál jobban fognak harcolni, s kíméletlenül fog-nak találni. Megyék a főhadiszállásra!

(Folytatása következik.)

lamint a platán is. A virágok közül a nárcisz, szegfű Dél-Európából származnak, a jácint Ázsiából, Szíriából jött a lilium, Kelet-Indiából a jázmin, Kínából az ősi róza, Japánból a hortenzia, Éjszak-Ázsiából a rezeda, Közép-Amerikából az alóé, Dél-Amerikából a napraforgó.

† Bepereit állatok. A középkornak sok érdekes sajátossága közül nem a legutolsó az sem, hogy — különösen Franciaországban járta, — pörbe fogták a gyilkos állatokat. Így például megtörtént 1499-ben Parisban, hogy halálra ítélték egy bikát, amely egy tűzesség estendős lánykát szarvára öklött és megölt. Felakasztás volt az ítéletben kimondva s ezt végre is hajtották a bikán. — Érdekes por iratái vannak Dille város levéltárában. Ez irások szerint pört indítottak egy disznó ellen, mely megölt egy kis gyermeket. Halálra ítélték a bűnös állatot, éppugy, mint 1474-ben Blaonban is felakasztottak egy disznót s egy külön e célra készült akasztóán végezte a halálos ítélet végrehajtását.

† A burnótozás történetéből. Spanyolországban terjedt el először a burnótozás a tizenhatodik században, Sevillában már akkor volt egy gyár, amely spaniót készített. Franciaországban II. Ferenc király 1560 körül kezdett burnótozni anyja tanácsára, hogy fejfájását szabaduljon. Olaszországba ezt a szokást spanyol papok vitték be a következő század közepén. VIII. Orbán pápa külön bullát adott ki a burnótozás ellen, de XIII. Benedek, aki maga is szenvedélyesen burnótozott, 1724-ben megszűntette ennek érvényességét. XIV. Lajos udvaránál különösen a nők burnótoztak, Hollandiában már 1600 körül használták az illatossá tett burnót.

† Orosz szállóigék. Turgenjev használta először a nihilista szót az orosz társadalom-felforgatók elnevezésére. A szent Oroszország kifejezés legelőször Vjasemski: Orosz katona dalában fordul először elő. Valószínű azonban, hogy korábbi író is alkalmazta a szavajata Russj kitélt. Az oroszok lusta Nyugotnak hívják megvetőleg Nyugat-Európát, amelynek műveltségét nem valami nagyra becsülik; e szállóige forrása Turgenjev: Füst című regénye. Általánosan ismert a *járó cár* elnevezés is. Ez volt a neve az uralkodónak már a tizenhatodik század első felében és pedig a tatár fejedelmek a moszkvai nagyfejedelmet hívták így. Ez nagyon megtisztelő cím; a mohamedán népek a fehér szint a legelőkelőbbnek tartják, a mongoloknál a fehér egytűl *adómentest* is jelent, míg az *adófizető* feketének nevezik.

† A legújabb huskonzerváló eljárás. A Kínába küldött német hadsereg ételmi szerének szállításiánál alkalmazták először és kísérletképpen dr. Kanwer Vilmos odenburgi orvos-tanár új huskonzerváló eljárását, mely lényegében abból áll, hogy első sorban a konzerválendő húsdarabokat rendkívül gondos vizsgálataknak vetik alá, aztán az egészségesnek talált húsdarabokat zsírréteggel vonják be és végül zselatin szerű merevítő pépben dobozba rakják. Ebben az eljárásban tökéletesen közömbös, hogy a húsdarabokat frissen levágták, beszóztak vagy íótt állapotban vetették-e alá az eljárásnak; az eredmény az, hogy éveken át friss és élvezhető marad. A feltaláló a forró földövre is küldött nagyobb szállítmányokat s az eredmény teljesen kielégítő volt. Kanwer eljárásában nagyon gondos kezelés előzi meg a baktériumok ellen védő csomagolást s a baktériummentességet a levegőtől való elszigeteléssel érik el.

Rieder Antal szabad Bozen. Macho Endre kereskedő Bécs, Hoffmann Lipót Cservenka. Eckwert József kereskedő Marosvásárhely, Purok János vegyeskereskedő Schüttenhofen, Seifert Adolf Gross-Ullersdorf, Wilhelm József Kitzhübel, Uvána N. D. Pflume, Rosensfeld Mór Besztercebánya, Hódossy Dénes kereskedő Körömden, Drobach Milos Zagráb, Markovits J. virágkészítő Bécs, Landsmann és Gottlieb kereskedő S. A. Ujhely, Prager Ferenc kereskedő Kapusvár, Stipovich Gisvanni kereskedő Blatta, Krause Gusztáv kereskedő Budapest (Kőfaragó-utca 3.) Herrnhut Zsigmond kereskedő Mohács, Kment Ignác kereskedő Bécs, Sindelar Károly bórkereskedő Neubudow, Altmann Ferenc gyarmatáru-kereskedő Reichenberg, Trkal Ferenc Hrochow-Teinitz, Kaszler Dávid Priwoz, Neugrósch Jakab Smetnica Engel Róza divatárkereskedő Budapest (Hajnal-utca 5.) Neuherr Manó kereskedő Szombathely, Achs és Dehn szabolcsek-kereskedők Bécs.

Vásárcsarnok. (Vámos és Brúst hatósági közvetítői üzleti jelentése.) Az élelmiszer-forgalom a hét első napjaiban nem öltött nagyobb mérvet. Igen jó volt a kereslet nehéz zsirsertesekben, barányokban és vágott ludakban és a beérkező tételek azonnali vevőre találtak. Eladásainkról és a piac mai állásáról a következőket jelenthetjük: Nehéz sertésekben igen jó a hangulat és a sürgős kereslet folytán a porkölt sertés métermázsáját a beküldömnöknek igen kedvező. 84-88 koronás árban értékesítetük. Barányokban is igen jó a fogyasztás és párja minőség szerint 12-18 koronával gyors elhelyezésre talal. Nehéz sertések és barányok nagyarányu beküldését ajánljuk. — Marhalus ára nem változott. Jó minőségű vidéki marhalus hátulja 76-88 fillér, eleje 64-76 fillér kgknt. Borju hosszan levonas nélkül 80-96 fillérral volt forgalomban. — Birkában csekély a vételkérlet; lenyuzva, egészben kilója 36-44 fillér jegyez. — Vadtelek közül miniszteri engedéllyel elejtett szarvasokért egészben kilogrammonként 72-80 fillért értünk el. Vadsertés azonban már gyengében keresett, mai jegyzés 60-80 fillér kilogrammonként nagyság szerint. — Tojás ára hanyatló irányzatot követ a mai piacon, a prima tojás eredeti ládáját 78-79.5 koronával fizeték. — Beküldömnöknek ismét óvatosságot ajánlunk bevásárlásuknál, de minden mennyiségű vevőre talal. — Vajban a piac felvívó képessége állandóan emelkedik és főképp teavaj 1.80-2. — koronás árban kilogrammonként kész vevőre talal. Friss fűszervajnak is jó a keletje, kilóját minőség szerint 1.50-1.70 koronával fizetik. — A fogyasztás vajban egyre fokozódik, mért is a megkezdett szállítások szorgalmas folytatására hívjuk fel t. tejszövetkezeteink figyelmét. Turó kilója nagyban 19-20 fillért jegyez. Vágott lud mind gyerebben érkezik és ennek megfelelően prima ludak kilójáért a nagybani eladásnál 1.16-1.20 koronás kedvező árk érhetőek el. II. rendű liba ma 1.10-1.12 koronát jegyez. Hízott pulyka 1.10-1.20 korona, hízott kacska 1.20 korona kilója minőség szerint. Elő baromfi keresett és a mai piacon a következő árak vannak érvényben: Belőti I. rendű tyúk 2.60-3. — korona. II. rendű 2.40-2.60 korona, szeb 2. — 2.20 korona, rantani való csirke 1.40-1.60 korona, sütni való 1.80-2.40 korona, hízott kappan 3.20-4.40 korona, sovány lud 4-6 korona, hízott pulyka 7-10 korona, sovány pulyka 6-7 korona páronként minőség szerint. Egészséges, válogatott rózsaburgonya mai jegyzése 3.20-3.40 korona métermázsánként vagon-tételekben. Kifli burgonya 12-14 koronával kelt métermázsánként. I. rendű makói hagyma métermázsáját 6.80-8. — korona. II. rendű hagymát 5.60-7. — korona, kemény fokhagyma métermázsáját 20-26 koronával fizetik.

Szeszárak. A kontingens nyersszesz ára Budapestén 42. — korona pénzben, 42.50 korona árban. Bécsben a nyersszesz ára 39.50 korona pénzben, illetve 40.20 korona árban.

Budapesti sertés-konzumvásár. A ferencvárosi petróleum-rakodónál lévő székes-úvárosi sertés-konzumvásár árujegyzése 1901. évi február 13. Készlet 528 darab. Erkezett 1454 darab. Összesen 1982 darab. Eladott 1269 darab, Maradt 713 darab. Napj árak: 120-180 kilogramm sulyban 82-86 koronáig. 220-280 kilogramm sulyban 84-88 koronáig. 320-380 kgr. sulyban 80-90 K.-ig. Öreg nehéz páronként 400-600 kilós 82-90 koronáig. Malac — kgknt 74 korona. A vásár lanyha.

A budapesti gabonátözsde.

Budapest, február 13.

Tartott irányzat mellett a malmok vételkedve ma élénkebb volt és főnobb minőséget néhány fillérral magasabban vettek. A forgalom 37.000 métermázsas búzát tett, Tengeri és árpa szállár, rozs változatlan.

Eladott:

Buza. Tiszavideki: 100 mm. 79 k. 7 K. 90 f. 150 mm. 79 k. 7 K. 82½ f. 500 mm. 78-5 k. 7 K. 85 f., 200 mm. 78-3 k. 7 K. 85 f., 100 mm. 78-5 k. 7 K. 70 f., 500 mm. 78 k. 7 K. 85 f., 800 mm. 78 k. 7 K. 82½ f., 200 mm. 78 k. 7 K. 80 f., 200 mm. 78 k. 7 K. 80 f., 100 mm. 77 k. 7 K. 65 f., 100 mm. 77 k. 7 K. 65 f., 100 mm. 77 k. 7 K. 65 f.

Pestvidéki: 700 mm. 78-5 k. 7 K. 78½ f., 400 mm. 78-7 k. 7 K. 78-8 f., 500 mm. 77-5 k. 7 K. 78-8 f., 500 mm. 78 k. 7 K. 78-9 f., 500 mm. 78-2 k. 7 K. 78-4 f., 500 mm. 78 k. 7 K. 62 f., 300 mm. 75-5 k. 7 K. 50 f.

Zimonyi: 1500 mm. 73 k. 6 K. 95 f.
Fehérgyepyevidéki: 1-00 mm. 78 k. 7 K. 67½ f.
B.-Almás: 500 mm. 74 k. 7 K. 40 f.

Erdélyi: 200 mm. 76-5 k. 7 K. 62½ f., 600 mm. 76 k. 7 K. 50 f.
Biharvidéki: 600 mm. 76-2 k. 7 K. 40 f., 920 mm. 76-1 k. 7 K. 40 f., 320 mm. 75 k. 7 K. 40½ f., 100 mm. 72-5 k. 7 K. 40 f.
Bánsági: 3800 mm. 79-2 k. 7 K. 77½ f.
Baktárjárú: 350 mm. 79-5 k. 7 K. 85 f., 800 mm. 78 k. 7 K. 85 f., 1000 mm. 77 k. 7 K. 85 f., 1800 mm. 75-5 k. 7 K. 60 f., 1500 mm. 77 k. 7 K. 60 f., 3000 mm. 73 k. 7 K. 45 f., 1170 mm. 74-2 k. 7 K. 32½ f.

Mind három hónapra.

Rozs: 500 mm. 7 K. 25½ f.
Tengeri: 100 mm. 5 K. 20 f., 200 mm. 4 K. 82 f.
Készpénzfizetés mellett.

A készáru hivatalos jegyzése a budapesti áru-és értéktözsde szokásai szerint, készpénzben 50 kilogrammonként. — A minőség hektoliterenkint és kilogrammonként.

B u z a	Kilós	Kilogramm árs		Kilós	Kilogramm árs	
		K.-tól	K.-ig		K.-tól	K.-ig
Tiszavideki	75	7.30	4.40	70	7.70	7.85
"	70	7.40	7.50	80	7.80	7.90
"	77	7.46	7.55	81	—	—
"	78	7.40	7.70	82	—	—
Fehérgyepyei	70	7.20	7.40	79	7.70	7.80
"	75	7.40	7.55	80	7.80	7.85
"	77	7.55	7.65	81	—	—
"	78	7.50	7.70	82	—	—
Pestvidéki	70	7.20	7.40	79	7.60	7.70
"	77	7.30	7.40	80	7.70	7.80
"	77	7.40	7.55	81	—	—
"	78	7.50	7.70	82	—	—
Bánsági	75	7.20	7.30	78	—	—
"	75	7.30	7.40	79	—	—
"	77	7.40	7.55	80	—	—
"	78	7.50	7.65	81	—	—
Békési	73	7.30	7.40	78	—	—
"	74	7.35	7.50	79	—	—
"	75	7.40	7.55	80	—	—
"	76	7.45	7.60	81	—	—
"	78	7.65	7.75	83	—	—

Egyéb gabonafélék		Kilós	Kilogramm árs	
			K.-tól	K.-ig
Rozs	új elsőrendű	70-72	7.15	7.30
"	másodrendű	—	7.10	7.25
Árpa	telermány	60-62	6.10	6.20
"	égeti való	62-64	6.30	6.40
"	szócizára való	64-66	—	—
Zab	—	30-41	6.55	6.60
Tengeri	ő bányási	—	6.15	6.20
"	másodm.	—	6.10	6.15
Repece	új káposzta	—	—	—
"	bányási	—	—	—
Köles	—	—	5.10	5.20

A határközvetlet folyamán a következő kútnak történetek:

Buza áprilisra	7.52-7.51-7.50-7.51
Buza októberre	7.65-7.64-7.63
Rozs áprilisra	7.38
Rozs októberre	—
Zab áprilisra	6.36-6.37-6.35
Tengeri májusra	5.20-5.21-5.23-5.24-5.25
Tengeri júliusra	5.34-5.35-5.35-5.33
Repece augusztusra	—

Déli egy óraker a következő záróárakat állapították meg hivatalosan a tőzsdén:

Buza áprilisra	7.51 pénz 7.52 áru
Buza októberre	7.63 " 7.64 "
Rozs áprilisra	7.36 " 7.37 "
Rozs októberre	6.62 " 6.63 "
Zab áprilisra	6.35 " 6.36 "
Tengeri májusra	5.24 " 5.25 "
Tengeri júliusra	5.38 " 5.39 "
Repece augusztusra	12.50 " 12.60 "

Délután fél 5 óraker zárul:

Buza áprilisra	7.50-7.51
Buza 1901. októberre	7.64-7.65
Rozs áprilisra	7.37-7.38
Rozs októberre	6.63-6.64
Zab 1901. áprilisra	6.35-6.36
Tengeri májusra	5.25-5.26
Tengeri júliusra	5.38-5.40
Repece augusztusra	12.50-12.60

A budapesti értéktözsde.

A mai előtözsde magasabb külföldre tartott irányzatban nyitott meg. bár a forgalom eleinte csakis a két hitelrészvényre szorított, melyek közül főleg magyarok voltak élénk szilárdnak mondhatók.

A helyi és járadékpiac üzletlen és gyengébb volt előtözsdenken.

A déli tőzsde, gyér forgalom mellett, változatlan maradt. Végül magasabb külföldre tartottan zárult.

A helyi piac el volt hanyagolva. Valuták és érváltók változatlanok.

Az előtözsde nyugodt.

Jegyzetek: Magyar hitelrészvény 685.50-686.50. Osztrák hitelrészvény 672.25-673.25. Osztrák-Magyar Államvasút részvény 669.75-671.80. Magyar korona-járadék 93.55. Rimamurányi vasmű részvény 475.—476.—. Jelzálogbank 440.50-440.75 korona.

Déli tőzsde változatlan.

Jegyzetek: Magyar hitelrészvény 686.—686.75. Osztrák hitelrészvény 673.—674.50. Osztrák Magyar Államvasút 671.—671.50. Koronajáradék 93.55-93.62-5. Közüti vasút 550.—581.— korona.

Forgalomba került: Iparbank 330.—. Adria 447.—451.— korona.

Utótözsde. A 4 órai zárlatok maradt: Osztrák hitelrészvény 674.75. Magyar hitelrészvény 685.25. Lészámítoló bank részvény 423.—. Rimamurányi vasmű részvény 475.—. Osztrák-Magyar államvasút 671.50. Közüti vasút részvény 531.50. Városi villamos vasút részvény 283.— korona.

KÖZGAZDASÁG.

Ipar és kereskedelem.

Az Országos Iparegyesület összes szakosztályai tegnap Thek Endre egyesületi alelnök elnöksége alatt ülést tartottak. Az ülésen Szudinka Ferenc Gyári munkások hajdan és most címmel érdekes felolvasást tartott. Történeti alapon ismertette a régi, 100 év előtti, gyári munkások tarsulatát, azok célját, fontosságát és alap-szabályait valamint az akkori viszonyt munkás és munkaadó közt. Előadta, hogy hazánkban 1798. évben létesült ilyen gyári munkás tarsulat gróf Forgách Antal védnökségével Gácsos. Ezután a mai munkásviszonyokkal foglalkozott. A nagy tetszéssel fogadott tartalmas és tanulságos előadásért Thek Endre ennek meleg hangon mondott köszönetet a felolvasónak és ezzel az ülést berekesztette.

Fizetésektelelenség. A bécsi Creditoren-Verein a következő fizetésektelelenségeket jelenti: Laufer Ferdinánd kereskedő Grác, Lamm J. kereskedő Witkowitz, Hausmann Ferenc órás Böhmsch-Leipa, Hertzka József kereskedő Hausdorf, Bandler Mendl Brezany,

Színházak, szórakozó helyek.

M. KIR. OPERAHÁZ.

Csütörtök, 1901. február hó 14-én.

R. Hilgermann Laura asszony mint vendég:

Mignon.

Regényes opera 3 felv. Zenéjét szerette Thomas A. Szövegét Goethe „Meister Vilmos tanuló évei” című regénye után írták Carré és Barbier. Ford. Ormay F.

Személyek:
 Meister Vilmos Broulik Jarno Kornai
 Lothario Beck Philine Kobler
 Laertes Mihályi Antonio Ney B.
 Fridrik Gábor Acrobata Zolnai
 Mignon Hilgermann Zafari Tóthfalusi

Kezdeté 7 óraker.

NEMZETI SZÍNHÁZ.

Csütörtök, 1901. február hó 14-én.

A bölcsek.

Színmű 3 felvonásban. Irtá Brieux. Fordította: Gábor Ignác.

Személyek:
 Marsanne Vizvári Chantrel Mihályfi
 Marsanne-nő Rákosi Az orvos Somló
 Girien Császár Apáca Dömjén
 Laurence Márkus Louise Boros

Utána:

A medve.

Vígjáték 1 felvonásban. Irtá Csehov A. Ford.: I. J.

Személyek:
 Szmirnov Császár Lukács Gabányi
 Popovné Aszdegyház Kézdeje 7 1/2 óraker.

MAGYAR SZÍNHÁZ.

Csütörtök, 1901. február hó 14-én.

A postás fiú.

(The messenger boy).

Operett 5 képb. Szövegét írták: James T. Tanner és Alfred Murray. Fordították: Salgó Ernő és Mérey (Merkl) Adolf. Zenéjét szerették: Ivan Caryll és Lionel Moncton.

Személyek:

Személyek:
 Punchestown Mátrai Bang, postásfiu Sziklai
 Hooker pása Molnár Nóra Szoyer
 Cosmos bey Giréthy Daisy Dóry M.
 Cl... Rainor Falásthy Lady Panches, Sziklainé
 Pott kapitány Ráthonyi Mistress Bang Margó Z.
 Stokfisch tanár Boross Róza szobaleány Róza L.
 Tudor, bankár Vidor Lady Winifred Varga A.
 Naylor Kardos Cecile Gover Gombaszögi
 Gascoigne Iványi De Fleury Fűredi

Kezdeté 7 1/2 óraker.

Jegyek a M. kir. Operaház, Nemzeti és Magyar Színház előadására kaphatók és előjegyezhetőek Bárd Ferenc és Testv. zeneműkereskedéseiben Kossuth Lajos utca 4. sz. és Andrassy-ut 42. sz. a, valamint a New-York kávéházban. (Telefon)

VIGSZÍNHÁZ.

Csütörtök, 1901. február hó 14-én.

Ocsky brigadéros.

Színmű prólógussal, 4 felv. Irtá Herczeg Ferenc.

Személyek:

Személyek:
 Ocsky László Fenyvesi Dilli Dell E.
 Tisza Ilona Csillag T. A palóc Szerényi
 Tisza Jutka Négrádi Szörényi Gál
 Pzyer Hegedűs Tarics Bihar
 Ozoróczy Kazaliczky Ocsky Sándor Tapolczai
 Jávorcsa Géth Königsseg Balassa

Kezdeté 7 1/2 óraker.

NÉPSZÍNHÁZ.

Csütörtök, 1901. február hó 14-én.

Pálmay Ilka asszony mint vendég.

Nebántsvirág.

Énekes színmű 4 felvonásban. Irták Méilhac és A. Millaud. Fordították Evva Lajos és Rákosi Viktor. Zenéjét szerette Hervé.

Személyek:

Személyek:
 Flavigny Pálmay Színigazgató Újvári
 Chateau Németh Rendező Nagy
 Champlatreux Szirmai Gusztáv Deli
 Celestin Tollagi Róbert Szerdahelyi
 Corinna Vidorné Loriot Solymosi
 Apácafejed. Siposné Lydia Harmath

Kezdeté 7 óraker.

URÁNIA SZÍNHÁZ

Csütörtök, 1901. február hó 14-én.

Amerika.

Irtá: Ifj. Hegedűs Sándor.

Kezdeté 7 1/2 óraker.

VÁR-SZÍNHÁZ.

Csütörtök, 1901. február hó 14-én.

Medea.

Tragédia 5 felv. 6 képb. Irtá Grillparzer.

Kezdeté 7 óraker.

Pénteken február 22-én, a Royalteremben

Somossy Mulató

(Nagymező-utca).

Albrecht Ferenc, igazgató.

Pénztárnítás 7-ker. Kezdeté 8-ker.

Este 8 óraker: nagy előadás

A februári műsornak hallatlan sikere!!

AZ 5 LORRISONS

a leg híresebb amerikai nőzespółok.

Fleury-csoport

híres francia tánc-hármas.

THE OTINOS

kómikus excentrikusok.

Brand kapitány leányai.

Daljátka, összeállította Armin József. Zenéje Schindler J.-től.

Ugyint az összes műterők.

Szombat, 1901. február hó 16-án

I. nagy Secéssiói álarcos bál

meglepő farsangi újdonságokkal.

A bál kezdeté 9-ker! 3 báli zenekar!

A 32. gyalogezred teljes zenekara, karmesterük személyes vezetés mellett, Munczy Lajos kedvelt cigányzenekara és a megerősített házi zenekar. Jegyek kaphatók a megjelölt elővételi dohánytösdékben, már mátlól kezdve. A melepő-jegy ára frt 1.50.

A főváros látványosságát

képezik a

Nemzeti Szállodában

(Váci-utca 9.) ujonnan megnyitott télitker-éttermek, melyeket a n. é. közönségnek ajánlani bátorodunk.

Mérsékelt árak: naponta változatos elsőrangú cigányzene hangversenyez.

FOLIES CAPRICE.

Tünceményes! Szencziációs!

Trio Arcella.

11 óraker:

„Gebrüder Zifferblatt”

Bóhózat Leitner H.-től. — Személyek:

Oblatt) vidéki kereskedők ... Schönberg
 Naschitz) ... Rott
 Zifferblatt Róza) sógornők ... Ferenczinyé
 Zifferblatt Fanny) ... Schindlerné
 Zweisckensiel Salome, bába és
 masszirnő ... Weisné
 Szabadvári) gigerlik ... Steinhardt
 Vörösházi) ... Ormai
 Bírósági végrehajtó ... Pfeiffer
 becsüt ... Peterdi
 Kati, cseléd ... Bayer
 A teljes-ember ... Ecenten
 Egy flakeros ... Juhász
 Egy boltiszolga ... Jaulus

Történik Zifferblattéknál.

Előzőleg: 10 óraker

„Fogat-fogért.”

Eredeti magyar bóhózat.

Irtá egy fogász. Rendező Rott S.

9 óraker: 9 óraker:

Ungekehrt heisst auch gefahren.

Bóhózat.

Cigányzene reggel 5 óráig a pompás

télitkerben.

Diszes ingaórák
 5 évi jótállás mellett
részletfizetésre
 kaphatók
Polgár Kálmán
 órák- és ékszer-üzletében
 Budapest, Erzsébet-körút 29. sz.
 Vidékre árjegyzék bérmentve.

Ez az

5-réti gallér minden alakban darabja ... 12 kr.
 5-kezelő párja ... 22 kr.
 Férő ingek kitűnő minőség, sima ... frt 1.-1.50
 ... frt 1.20-1.80
 Bál ... frt 1.35
 Copper alsónadrág, kitűnő minőség ... 67 kr.
 ... Francia gombókkal ... 85 kr.
 Férő, tiszta selyem magánkötő nyakkendők ... 39 és 48 kr.
 remek színekben, darabja ...
 Legfinomabb férő- és női bál és színes bőrköttyük, párja 95 kr.
 Fegyverekészü férő- és női-harisnyák ... 18-49 kr.
 Kő-féremetek óriási választékban, valamint férő- és női-
 örmények. — Vidéki megrendelések utánvétel mellett a legpontos-
 sabban eszközöztetnek.

GRÜNFELD LAJOS

uri- és női-divat nagy áruház

Budapest, IV. Károly-körút 28. sz.

Központi városház épület.

AZ EZÜST KECSKE

BRÓDY SÁNDOR

KÉPEKKEL DISZITETTÉK: Baditz Ottó, Csák István, Faragó József, Fényval Adolf, Fesztay Árpád, Gletz Oszkár, Grünwald Béla, Hegedűs László, Ipoly Sándor, Karlovsky Bertalan, Lotz Károly, Márk Lajos, Mednyánszky László, Mannheimer Gusztáv, Olgyay Ferenc, Pállya Celestin, Réti István, Thorma János, Tornyai János, Vaszary János.

A MELLKÉPET FADRUSZ JÁNOSNÉ MINTÁZTA.

Az „EZÜST KECSKE” vészkönyvtérei véderbirtokban szállították.

ÁRA 32 KORONA.

Lampel R. (Wodianer F. és Fiai)

cs. és kir. udvari könyvkereskedése

Budapest, VI., Andrassy-út 21. sz.

E díszművet 3 koronás havi részletfizetés mellett is szállítjuk. E ezért kérjük az alábbi rendeléjegy felhasználni és aláírva hozzánk beküldeni.

Lampel Róbert (Wodianer F. és Fiai)

cs. és kir. udvari könyvkereskedésének

Budapest, VI., Andrassy-út 21. sz. a.

Ezzel megrendelem:

BRÓDY SÁNDOR: „AZ EZÜST KECSKE”

című díszművet 32 korona értékben.

Fizetendő koronás havi részletekben, a szállítástól kezdve minden hó elején Budapestben, a czég könyvkereskedésében. Az esedékes és le nem fizetett részleteket a czégnek jogában áll költéskezven postai megküldéssel beszélni. A részletek pontos betöltésének elmulasztása esetén a mü teljes vételára szonnal esedékesre válik. A rendelés vissza nem vonható. Az első részlet a szállítással fizetendő utánvételeken.

Név és állás:

Kell:

Lakhely:

Fizetendő Budapest.

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

Képes levelező-

lapok

a legkedveltebb budapesti

színesznök

brom-üzüst kivitelű arc-

képével díszítve.

Páratlan szép gyűjtemény.

Eddig megjelent 4 sorozat. Egy sorozat 12 darab tartalmaz. Ára bérmentes ajánlott küldésé!

1 frt 80 kr. (3 K. 60 al.).

Az ésszeg beküldése után küldi

„Budapesti Napló”

Kiadóhivatala

József-körút 18. sz.

Aki mind a négy sorozatot egy sorozatba hozni, az 48 helyett 32 képet kap.

A.)

Ábrányiné W. Margit

Blaha Lujza

Felekine M. Flóra

Gazsi Marika

Gombaszögi Margit

Jászai Mari

Küry Klára

Ligetjé Juliska

Szoyer Ilonka

Vasquez M. grófnő

Vizvári Marika

Szekely Irén.

K. 2. 14 kar. aranygyűrűk

hölgyeknek és uraknak valódi ezüsttel erősitve. Minden gyűrű cs. k. hivatalosan hiteltelítve. Sok évi tartóságot képezkedik, csodálatosan fénylő ünnepi gyémánttal hitelesítve K. 2. — erősebb K. 3. — 6 kar. arany K. 5. — gyűrűméret-papírszólet körüli szállítva utánvétellel. Meg nem felelő! A páros vizes. RUNDKAKIN M. BECS. IX., Bergasse 3. Számos illusztrációval ellátott magyar mintakönyv díjak és arany-árakról sőt, ingere és bérmentve.

Magy. kir. államvasutak Szegedi üzletvezetősége.

Hirdetmény.

A magyar kir. államvasutak szegedi üzletvezetősége nyilvános ajánlati tárgyalást hirdet a német-bog-sáni létesítendő mozdonyoszín és tartozékainak kiépítésére.

A teljesítendő munkák mennyiségére vonatkozó tájékoztató adatok, valamint a munkák végrehajtását szabályozó részletes feltételek az alulirt, üzletvezetőség pályafelentartási osztályának hivatalos helyiségében, valamint temesvár-n.-bog-sáni osztály-mérmőkségünkönél, a hivatalos órák alatt megszereshetők s ez alkalommal a tervek is megtekinthetők. Az ajánlatok f. évi február hó 26-ának, déli 12 óráig (általános osztályunknál üzletvezetőségi palota I. emelet 21. ajtó) nyújtandók be az alábbi feltételekkel:

„Ajánlat a német-bog-sáni mozdonyoszín és tartozékainak kiépítésére.”

Bánatpénz fejében legkésőbb folyó évi február hó 26-án, déli 12 óráig 2000 korona, azaz kétezer korona készpénzben, vagy állami letétre alkalmas értékpapirokban szegedi gyűjtőpénztárunknál befizetendő. Az értékpapírok a budapesti, illetve bécsi tőzsdét, tizennégy-napnál nem régebbi árfolyam szerint, de a növekedést meg nem haladó értékben fogadtatnak el.

Takarékpénztári betétkönyvek bánatpénzzel nem tehetőek le.

Az ajánlatok között a szabad választás jogát fentartjuk magunknak. Szeged, 1901. jan. 20.

Az üzletvezetőség, (Utányom. nem díjazt.)

A hét színházi műsora.

	Nemzeti színház	M. Kir. Operaház	Vigszínház	Népszínház	Magyar Színház
Péntek	Pelosi nótárius	Don Pasquale, Coppélia	Ocsky brigadéros	A modell	A postás fiú
Szombat	Stuart Mária	Juristabál	A szálla. A királyi n. apródja	Szép Heléna	A postás fiú
d. u. Vasárnap este	Troilus és Kresszida Rabeleek	A medve	A titkos rendőr Ocsky brigadéros	Náni	A Gyurkovics lányok
		Don Pasquale A korrigan		A modell	A postás fiú

Rothauser
 Teréz porosz k. udvari Operaénekesnő
EGYETLEN DALESTÉLYE.
 Jegyek 10, 6, 4, 2 kor. Kaphatók Méry Béla zeneműkereskedésében, Andrassy-ut 12.

